Uredništvo in upravništvo Glasila je v Chicagi, Ill. 2019 S. Crawford Ave., kamor je pošiljati vse rokopise, denarne pošiljatve, sploh vse, kar ima stik z listom.

Celoletna naročnina za Sdr. Države in Canado je $1.00, za inozemstvo $1.50. —

GLASILO

SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Entered as second-class matter January 26, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

V združenju je moč!

"Glasilo" izhaja vsako sredo v tednu. Subscription je dosegljiv letno dvanajset dolarjev. List je razširjen po Sdr. Državah in Canadi.

Cene na ogled po pogodbi. Rukopisom 10 point vrsta 6 centov.

Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo.

LETO—YEAR IX. CHICAGO, ILLINOIS, 3. MARCA (MARCH) 1916. ŠTEV.—NUMBER 9.

IZ GLAVNEGA URADA.

Bratje in sestre so na delu.

Poročila, ki prihajajo gl. tajniku in upravitelju "Glasila" S.N. P. J., potrdijo, da je tekma v polnem tiru. Ustanovljajo se nova društva, k starim pristopajo novi člani in članice, bratje in sestre tekmujejo med seboj, kdo nabere več naročnikov za dnevnik "Prosveta." Bratje v La Sallu menijo, če ne bo hujše konkurence drugod, da ostanejo vsa priznanja v La Sallu. Bratje v Pennsylvaniji pravijo, če ne bodo drugod bolj marljivi pri agitaciji, da ostanejo bratje v drugih državah brez priznanj in jih dobe le bratje v Pennsylvaniji. Tudi v Ohio se bratje gibljejo, posebno v Clevelandu. Neki brat piše: Agitacija je res težko delo, ali zmagati moramo v Clevelandu. Enaki glasovi prihajajo iz Kansasa in drugih držav.

Danes povedati ali vsaj približno ugeniti, kdo bo zmagal, je nemogoče. Poročila se naslanjajo le na uspehe prvega agitatoričnega dela, bratje in sestre pa imajo skoraj celi mesec časa, da pridobe še enkrat toliko članov in članic za S. N. P. J. in naročnikov za dnevnik, kot so jih dobili do sedaj. Poročila so vzpodbujajoča, vendar pa bratje in sestre previdno molče, če so agitacijo razvili že do skrajne meje. Če bi povedali natančno, kakšne izglede imajo, da zmagajo, bi se izdali in prav lahko bi jim odnesli zmago bratje v sosedni naselbini ali pri sosednem društvu. To učinkuje nanje, da govore in poročajo le o uspehih, trdovratno pa molče o uspehih zadnjih agitatoričnih sunkov, od katerih upajo ravnotako velike uspehe kot od prvega agitatoričnega dela.

VSI ZA ENEGA, EDEN ZA VSE!

Bratje in sestre enega društva pomagajte vsi enemu bratu ali sestri pri svojem društvu do zmage, ki ima do sedaj največ izgleda do zmage in je najboljši agitator ali agitatorica pri društvu. Če poznate soseda ali sosedinjo ali imate prijatelja ali prijateljico, ki še ni pod okrilje "Slovenske narodne podporne jednote" obiščite ga na domu. V lahko umljivi besedi in brez pretiravanja mu razložite ugodnosti, ki jih nudi S. N. P. J. svojim članom in članicam. Če najdete poslušno uho, ne odnehajte s prigovarjanjem, dokler ga ne pridobite za S. N. P. J. Kujte železo, dokler je gorko! Na ta način vam je uspeh zagotovljen. Če ste pridobili novega člana ali članico za jednoto, obvestite najboljšega agitatorja pri društvu, da ga predlaga. Tako delate po znanem reku: vsi za enega, eden za vse. Vi pomagate društvu in najboljšemu agitatorju pri društvu do zmage, najboljši aigtator pa društvu z njegovo neumorno agitacijo, da tudi društvo dobi priznanje.

Ne nosimo izreka "eden za vse in vsi za enega" le na jeziku, ampak nosimo ta izrek tudi v srcu in pokažimo dejansko, da se ravnamo po njem.

Vsakdo ima skoraj kakšnega soseda, znanca ali prijatelja, ki še ni član S. N. P. J. Te je treba pritegniti v našo podporno organizacijo in uspeh agitatoričnega dela bo večji, kot ga vsi pričakujemo.

Odločite se, da eno sledečih priznanj mora ostati v vaši naselbini in pri vašem društvu:

Priznanja za društva, ki pridobe največ novih članov in članic:

1. Krasno graviran zlat prstan s pravim 3/16 kar. demantom, vreden do $35.00.

2. Gold Filled žepna ura 16 velikosti, dvojni pokrovi, jamčeni 25 let, kolesje Waltham (Bartlett) izdelka, na 17 kamnov, "adjusted". Vredna do $30.00.

3. 10 kar. zlata moška verižica težka 15¼ dwts, zraven lep obesek S. N. P. J. Vrednost $20.00.

4. Silver Plated namizna oprava, sestoječa iz 6 malih in 6 večjih žlic, 6 nožev, 6 vilic, en nož za sirovo maslo in žličica za sladkor, v lični škatlji. Vrednost $12.0.

5. Krasna toaletna garnitura, sestoječa iz posrebrnjenega zrcala, krtače in glavnika, v lični, s svilo prevlečeni škatlji. Vrednost $10.00.

•

Priznanja za člane in članice, ki pri svojem društvu dobe največ novih članov in članic:

1. Prstan, 14 kar. zlat z znakom S. N. P. J., vreden $7.00.

2. Zlat obesek za verižico, v obliki zvezde z znakom S. N. P. J. Vrednost $7.00.

3. Prstan, 10 kar. zlat z znakom S. N. P. J., vreden $6.00.

4. Prstan 10 kar. zlat z znakom S. N. P. J., vreden $5.00.

5. Gold Filled obesek za verižico z znakom S. N. P. J., vreden $2.50.

•

Priznanje za člane in članice, ki dobe največ naročnikov za naš dnevnik "Prosveta:"

1. Krasno graviran zlat prstan s pravim 3/16 kar. demantom, vreden do $35.00.

2. Gold Filled žepna ura 16 velikosti, dvojni pokrovi, jamčeni 25 let, kolesje Waltham (Bartlett) izdelka, na 17 kamnov, "adjusted." Vredna do $30.00.

3. 10 kar. zlata moška verižica, težka 15¼ dwts, zraven lep obesek S. N. P. J. Vrednost $20.00.

4. Silver Plated namizna oprava, sestoječa iz 6 malih in 6 večjih žlic, 6 nožev, 6 vilic, en nož za sirovo maslo in žličica za sladkor, v lični škatlji. Vrednost $12.00.

5. Krasna toaletna garnitura sestoječa iz posrebrnjenega zrcala, krtače in glavnika, v lični, s svilo prevlečeni škatlji. Vrednost $10.00 . . .

•

Mogoče mislite, da je nemogoče, da vaše društvo dobi eno teh priznanj, ker v vaši naselbini ne živi mnogo Slovencev. Brat, sestra, če sodite tako, se motite. Če v vaši naselbini ne živi mnogo Slovencev, žive tam Hrvatje, Srbi ali drugi Slovani. Obrnite se do njih, povejte jim, da je naša jednota napredna, ki se ne umešava v verske zadeve, da ne izplačuje le bolniških in izrednih podpor, odškodnin, odpravnin in posmrtnin, ampak podpira z vsemi danimi sredstvi tudi delavsko stremljenje po zboljšanju tužnih delavskih razmer. Nekteri bratje in sestre, ki žive v naselbinah, v katerih ni naseljenih mnogo Slovencev, so to že storili in dosegli uspehe. Kar je drugim mogoče storiti, to lahko tudi izvršite vi, če imate trdno voljo ustanoviti novo društvo, ali pa svojemu društvu pridobiti nove člane in članice.

Do take agitacije dajejo pravico pravila. V 5. členu, "članstvo," prvi točki je jasno zapisano: **Član in članica "Slovenske narodne podporne jednote" lahko postane vsaka značajna moška ali ženska oseba, ki je zmožna enega slovanskih jezikov v starosti od 16. do 50. leta.** Posebno ugodna tla za agitacijo so med brati Hrvati in Srbi, ker je "Slovenska narodna podporna jednota" izdala pravila tudi v hrvatskem jeziku. Med hrvatskim in srbskim jezikom ni ločitve; vsa razlika je v tem, da Hrvatje rabijo le latinico, Srbi pa večinoma cirilico. Vsak inteligenten srbski delavec zna večinoma čitati tudi latinico. S tem da pridobite brate Hrvate in brate Srbe za "Slovensko narodno podporno jednoto," pomagate, da se Jugoslovani spoznavajo in približujejo cilju, da nekega dne postanejo en narod.

Tudi slovenski jezik se tako malo loči od hrvatskega in srbskega, da lahko Slovenca razumeta Hrvat in Srb, naobratno pa Slovenec, Hrvata in Srba.

Izrabite kratek čas za agitacijo, ki je še določen za tekmo in uspeh bo na vaši strani.

•

V zmislu pravil so vsi društveni tajniki zastopniki za dnevnik "Prosveto." Poleg so se priglasili še sledeči bratje za nabiranje naročnikov: Karl Leve, John Peček, Jakob Košak, Vincenc Klemenčič, Joseph Vovk za Cleveland, O.; John Pleteršek za Morgan, Pa. in okolico; Anton Blasich za Johnston City, Ill.; Joseph Poušek za Forest City, Pa. in Frank Trebets za Export, Pa.; Fred Widmar, Ely, Minn., Louis Jordan, Frontenac, Kans., Joseph Bratkovič gl. pod. predsednik, Girard, Kans., Blaž Planinšek, Bear Creek, Mont. Louis Petrich in Frank Šetina, Chisholm, Minn. John Andolovic, Chicago, Ill. in Frances Martinak, Collinwood, O.

Bratje, ki žele postati zastopniki za pobiranje naročnine, naj pišejo nemudoma upravništvu "Glasila," da jim upravništvo pošlje potrebne listine in pooblastilo.

Zastopniki ne pozabite, da lahko pobirate tudi naročnino za pol leta. V tem slučaju doplačajo člani in članice le en dolar.

Na delo bratje in sestre, da dnevnik kmalu izide!

IZ URADA GL. POROTNEGA ODBORA.

Glede pritožbe sestre Marjete Golob, članice društva "Napredni Slovenci," štev. 235 v Newburg, Kans., so se gl. porotniki soglasno izjavili, ob enem potrdili sklep društvenega porotnega odbora in sklep seje gl. odbora, da omenjena sestra ni deležna nobene bolniške podpore.

Sestra Marjeta Golob se je pritožila na gl. porotni odbor, ker ji je bila odklonjena bolniška podpora.

Anton Hrast, predsednik.
Anton Peterlin, porotnik.
Albina Hočevar, porotnica.
Joseph Radišek, porotnik.
Rudolf Pleteršek, porotnik.

Inozemstvo.

— **Z bojišča.** Hudi in silni boji se vrše na zapadnem bojišču pri franeoski trdnjavi Verdun, ki tvori ključ do Pariza. Nemška armada hoče za vsako ceno prodreti skozi franeoske utrdbe. Pred Verdunom so zbrali možnarje težkega kalibra, ki so jim odprli pot do zmage v Belgiji, na ruski fronti in v Srbiji. Nemška poročila o teh bojih so kratka in se omenjujejo le najvažnejše vesti. Iz teh vesti posnemamo, da je padla forta Doumoumont, ki leži tri milje jugovzhodno od Louvenmounta, kamor so se umaknile franeoske čete. Naskok na forto se je izvršil v hudem sneženem viharju, ko so težki topovi dokončali svoje strašno delo. Od tukaj je sedaj pot odprta, da Nemci lahko namerijo ogenj iz težkih topov na forte Beleville, St. Mihael in Sonville. Nemci so v teh bojih ujeli nad 10 tisoč franeoskih vojakov.

Poročila iz Pariza so bolj obširna in pripovedujejo o strašnih žrtvah, ki padajo na obeh straneh. Franeoske čete branijo vsako pedenj zemlje, ali ogenj iz težkih topov spreminja bojišče v pravi pekel. Vesti iz Pariza se glase, da so ustavili prodiranje nemških čet, a bitka za Verdun se nadaljuje z vso srditostjo in grozoto.

Rusi so po najnovejših poročilih iz Petrograda zasedli Muš na kavkaški fronti. Vesti iz Carigrada prek Londona pripovedujejo, da se je Kiamal paši posrečilo rešiti glavni del turške armade iz Erzeruma in da je bilo uničeno le zadnje turško krilo, ki je imelo nalogo, da zadrži sovražnika. Turki zdaj zbirajo veliko armado, da ustavijo rusko ofenzivo. Na železnici iz Bosporusa do Angore je ustavljen železniški promet za civilni promet in po železnici drdrajo le dolgi vlaki, naloženi z vojaki.

Iz Dunaja poročajo, da so avstrijske čete zasedle albansko luko Drač. Italijanske čete so se v neredu umaknile na transportne parnike, ki so odpluli v smeri proti Valoni, ki leži osemdeset milj južno od Drača. V Draču so zasegli Avstrijci 23 topov, 70 tisoč pušk, strelivo za topove in živila.

Iz Petrograda poročajo, da se na zapadni fronti vrše topničarski boji.

Na soški fronti se vrše topničarski boji in manjše praske med avstrijsko in talijansko pehoto.

Iz Londona poročajo, da so angleške čete v Mezopotamiji iznenadile turške čete ob reki Tigris in dosegle uspeh.

— **Na morju.** Nemška posadka obstoječa iz sedmih mož, je privedla angleški parnik "Westburn" v španisko luko Santa Cruz. Na parniku je bilo 206 ujetnikov s parnikov, ki jih je misterijozni nemški križar potopil na Atlantiku. Ko so izkreali ujetnike, je nemška posadka s angleškim parnikom odplula na visoko morje in je parnik potopila tri milje daleč od obali, potem se je pa v čolnu vrnila v luko.

Iz Lisabona poročajo, da je portugalska vlada zaplenila 36 nemških in avstrijskih trgovskih parnikov, ki so po izbruhu vojne iskali zavetje v portugalskih lukah.

Iz Dunaja poročajo, da je avstrijski aeroplan potopil talijanski transportni parnik v Draču.

Nemške ali avstrijske potapljače so potopile franeoskega pomožnega križarja "La Provence" v Sredozemskem morju. Pomožni križar je pred vojno prevažal potnike in blago med Združenimi državami in Evropo. Ko je izbruhnila vojna, ga je prevzela franeoska vlada.

V tem mesecu bomo doživeli najhujše napade potapljač na trgovske parnike, če Nemčija in Avstrija izvedeta svoje grožnje, da bodo potapljače pogreznile vsak trgovski parnik, ne da bi ga posvarile, če ima na krovu montiran le en top.

— **Razne vesti.** Iz Copenhagena prek Londona poročajo, da je bil nemški cesar pred kratkem v Wilhelmshavenu in se udeležil razprave o blokadi Velike Britanije. Admiraliteta je predlagala cesarju, naj se torpedirajo vsi parniki, celo nevtralni, ki vozijo na Angleško. Uprava nemške mornarice meni, da potapljače najnovejšega sistema lahko izstradajo Anglijo v dveh mesecih.

Romunija noče razoborožiti. — Iz Londona poročajo, da je romunski ministrski predsednik odklonil zahtevo Nemčije, da mora razoborožiti romunske čete ob avstrijski meji.

Demonstracija za mir v Carigradu. — Iz Aten poročajo, da so bile v Carigradu demonstracije za mir po padcu Erzeruma. Mnogo oseb je bilo aretiranih.

31 zračnih ladij Zeppelinovega sistema je uničenih. — Iz Copenhagena poročajo, da je bilo do sedaj uničenih 31 zračnih ladij. Nemčija ima še 60 zračnih ladij tega sistema, ki so v akciji na raznih krajih.

Arabci proti Angliji. — Iz Carigrada prek Berlina poročajo, da se musiji iz zapadne strani prodirajo v Egiptu in se bližajo Nilu. Pridružili so se jim tudi drugi arabski rodovi. Arabci so zasedli Siva, Solun in Said Berad. V Sedanu so domačini odklonili poziv angleškega vrhovnega poveljnika, naj se pridružijo Angležem. Italijanski list "L'Ordine" je priobčil poročilo iz Kaira, da so se rezervisti vprli in da je bilo 35—40 mož vbitih.

— **Nemčija.** Socialistični dnevnik "Vorwaerts" v Berlinu kritizira vladno davčno predlogo, ker hoče davčno breme naložiti le ljudstvu. Velekapitalistični listi so zadovoljni z vladno predlogo in "Boersen Zeitung", ki je glasilo velekapitalističnih in borzijanskih oderuhov, izraža svoje veselje nad vladno predlogo s temi besedami: "Vlada se je potrudila, da je našla davčne objekte, ki bodo nosili novo breme, ne da bi resno škodovali trgovini in obrti. "Lokalanzeiger," kapitalistični list, zagovarja davek na tobak. Razume se, da bodo najtežje obdavčili tobak in smotke, ki jih konsumirajo revnejši sloji.

Iz Berlina poročajo, da bo moralo nemški ljudstvo plačati poldrugo miljardo mark za obresti dolgov, ki so bili napravljeni v vojni. Državni proračun znaša ogromno vsoto 5 in pol miljard mark. Tako visokega proračuna še ni bilo v Nemčiji. Davčna oblast je preračunila, da vsled vojne odpade 600 miljonov mark dohodkov, ki jih je treba pokriti na drug način.

— **Francija.** Iz Pariza poročajo, da grozi 60,000 izdelovalcev oblek s stavko, ker delodajalci nočejo plačevati dela po lestvici, ki je bila pravomočna pred vojno Podjetniki v tej industriji so napravili ogromen dobiček v zadnjem letu, delavcem pa ne privoščijo poštene plače, da bi lahko izhajali z njo To sliko vidimo v vseh državah, ki so zapletene v vojno Delavci umirajo v strelnih jarkih, doma stradajo, kapitalisti pohajajo po zabavah in vpijejo živela vojna. Tako je povsod in ne samo v Franciji.

Iz Pariza poročajo, da so se organizirani stavbinski delavci izrekli za manifest zimmerwaldske konference in izročili osrednjemu odboru 100 frankov, da jih vporabi za mirovno propagando.

— **Italija.** Konvencija socialističnih občin je zborovala v Bologni. Na konvenciji je bilo zastopanih 230 občin, ki imajo socialistično upravo. Župana iz Bologne in Milana sta prisostvovala konvenciji kot zastopnika države. Socialistična parlamentarna skupina se je takoj sešla po prvi seji, da se dogovori na kakšen način in se najde pot, da stopijo v zvezo socialistične parlamentarne frakcije v zmislu mednarodnega odbora, ki je bil izvoljen na zimmerwaldski konferenci in ima svoj sedež v Bernu.

Skupina je vzela na znanje žalostne dogodke v balkanski politiki in je sklenila, da bo pazila na politične spremembe, če se dogode.

— **Mehika.** Naši velekapitalisti se prav nič ne boje, da pride do vojne z Nemčijo, Anglijo ali Japonsko. Njih srce hrepeni po Mehiki, južni republiki, bogati na rudah in raznih drugih zakladih, zato je njih srčna želja, da se pomnoži mornarnica in armada na suhem.

Pred kratkem je bila organizirana "American International Corporation" z glavnico $50,000,000. Korporacijo podpirata dva mogočna trusta: trust za olje in trust za jeklo in železo. Namen te korporacije je industrijalno podjarmiti nerazvite narode. In če pride do okupacije Mehike in bo moralo ameriško ljudstvo s svojo krvjo plačati okupacijo, ne bodo tega povzročili Mehikanci, ampak pustolovščino v Mehiki bodo zakrivili naši imperialisti, ki vidijo v okupaciji Mehike začetek svojih imperialističnih sanj.

O mehikanskih homatijah zdaj malo pride v javnost, ali sile v službi naših imperialistov so nepretrgoma na delu v sosedni republiki.

Ameriške vesti.

— **Socialistični kongresnik za podporo brezposelnih.** Iz Washingtona poročajo, da je Meyer London, edini socialistični zastopnik v kongresu, pred kratkem predložil obširen načrt za socialno zavarovanje. Načrt je izdelan v formi resolucije, ki predlaga, da se ustanovi zavarovanje zoper brezposelnost, da imajo delavci sredstva za življenje, če izgube delo proti njih lastni volji vsled gospodarske krize, bolezni ali starosti.

V resoluciji se nadalje predlaga, da se razbremeni zavarovalni sklad, naj se skrbi za delomožnost. V to svrho naj se izrabijo naravna sredstva od strani vlade: vodna sila, rudništvo, obdelajo naj se nerodovitni krajiš, posuše barja, umetno kanalizirajo puščave itd.

— **Važno za ponesrečene mornarje na ribiških parnikih.** Iz Bostona, Mass., poročajo, da je državna industrijalna oblast odločila, da so ponesrečeni mornarji na ribiških ladjah in parnikih opravičeni do odškodnine, ne glede na to, kako daleč so oddaljeni od obrežja.

Lani je močan val potegnil ribiča Nickersona s ribiškega parnika "Madomak", ko se je parnik nahajal še šest milj od obrežja. Družba je bila proti izplačevanju odškodnine, češ, da je bil parnik več kot tri milje oddaljen od obrežja, torej izven državne jurisdikcije. Industrijalna oblast je bila drugega mnenja in je priznala vdovi $4,000 odškodnine.

— **Tiaka na Porto Ricu.** "Ameriška delavska zveza" (A. F. of L.) je dobila spomenico od strokovno organiziranih delavcev na Porto Ricu, v kateri so izrečene težke obtožbe proti vladajočemu razredu. V spomenici se glasi:

"Otok Porto Rico vladajo velike korporacije, ki uganjajo svoje nečedne reči povsod v deželi." Potem spomenica pripoveduje, kako izkoriščevalci tiščе k tlom delavce z železno pestjo. Ljudstvo na deželi živi v tlačanstvu, ki se prav nič ne loči od nekdanjega fevdalnega sistema, ko so v Evropi vladali grofi, baroni in vitezi in gulili kmete. Če poljski delavci zahtevajo boljše življenske razmere, jih veleposestniki pomečejo iz njih koč.

Ko so v januarju zaštrajkali delavci, so zaprli "Delavski dom" v Bayamonu in mnogo delavcev obsodili od deset dni do dveh let ječe.

— **Žrtev zlobnih klepetulj.** V Chicagu je v zaporu dr. Lester Long, ker je na svoji ženi, ki je umrla vsled zastrupljenja krvi, izvršil kaznjivo operacijo. Obtožen je umora.

Dr. Lester Long se je poročil v decembru in štorklja se je imela v par mesecih oglasiti pri mladem zakonskem paru. Zlobni jeziki so mlado zakonsko dvojico obirali po vseh zakonih klepetulj in dr. Lester Long je izvršil kaznjivo operacijo, da zaveže zlobne jezike in reši moralo, ki je v navadi. Njegova soproga je zdaj mrtva, on si pa puli v ječi lase iz glave. In vse to radi hudobnih jezikov.

DOPISI.

La Salle, Ill.

Cenjeni br. Urednik! Blagovolite priobčiti sledeče vrstice v Glasilu S. N. P. J. Opozarjam tiste člane in članice našega društva, ki so toliko malomarni, da se štirikrat v letu nočejo udeležiti društvenih sej, dasi sami vedo, da s tem kršijo pravila, da je dolžnost društva s takimi člani postopati po pravilih.

Dne 13. februarja je bilo na redni mesečni seji zaključeno, da se vsakega člana suspendira za 14 dni od bolniške podpore, ki se ne udeleži vsake tretje seje brez tehtnega vzroka, za opravičljiv vzrok se štejeta samo delo in bolezen. Toraj pozor bratje in sestre našega društva! Glejte, da ne bo kdo suspendiran gleie zanemarjenja društvenih sej.

Nadalje obveščam tudi tiste člane in članice, katerim še ni znano, da se vrši velika vselica skupnih društev S. N. P. J. v La Salle na ponedeljek 6. marca v prostorih br. Fr. Spicmilerja, da je čisti dobiček od veselice namenjen za nakup delnic "Slovenskega doma". Priporočam članom in članicam, da se udeleže veselice vsi do zadnjega, da ne bo nobenega manjkalo, ker s tem bomo storili korak k napredku za lasalsko slovensko naselbino. Na svidenje dne 6. marca na veselici!

Prav iz srca priporočam tudi vsem tistim, kteri so se dali vpisati za dnevnik "Prosveta", da se odzovejo tudi z denarjem, in vsem tistim, kteri se še niste naročili, da se naroče še v mesecu marcu. Stem pripomorete, da mogoče začne že vsaj s prvim aprilom izhajati naš že dolgo zaželjeni dnevnik "Prosveta." — Pardon! Oprosti br. urednik! Skoraj sem se zmotil, ko sem zapisal, da že dolgo zaželjeni; ako bi bilo to res, potem bi bilo tudi iz Chicaga več naročnikov. Hitro na noge br. tajniki, dokler je še čas! Ako zamudite čas, pojde nagrada v La Salle.

Ignatz Volk, tajnik.

Glencoe, O.

V tukajšnjem premogokopu Delora je ponesrečil naš brat in prijatelj John Flais dne 14. februarja, in sicer ga je smodnik ožgal. Kakor je izpovedal njegov sodelavec, je hotel napraviti smodnika da odstreli premog. Natresel je smodnik iz takozvanega soдčka, pri tem se mu je na neznan način užgal v rokah in sicer kakih 15 funtov. Strašno mu je ožgalo ves gornji život. Na prsih in na rokah ni imel niti pičice kože. Značilno je, da je še sam prišel domov, ali po kakih dveh urah je zgubil zavest do prihodnjega jutra. Tukajšnji zdravnik mu je podal takoj prvo pomoč in prihodnji dan zjutraj smo ga prepeljali v bolnišnico — Martinsferry Hospital v Martinsferry, Ohio, kjer je po strašnih mukah umrl 18. februarja. Pokopali smo njegove zemeljske ostanke na tukajšnjem pokopališču na 20. februarja popoldne v navzočnosti mnogobrojnega občinstva. Pogreba se je udeležilo tudi sosedno društvo "Bratstvo," štev. 4 S. N. P. J. iz Neffs, Ohio z zastavo, kateremu izrekam na tem mestu prisrčno zahvalo, kakor tudi vsem drugim, ki so ga spremili k zadnjemu počitku.

Pokojni John Flais je bil rojen 1. junija 1888 v Soči na Primorskem. V Zedinjenih državah je bival še ne cela 3 leta. V okolici Darragh, Pa., je bival okoli enega leta, kjer ima veliko svojih znancev in prijateljev. Od tam je odšel v Kansas in delal je v Arrma v bližini Pittsburg, Kans., tudi okoli enega leta. Tam je pristopil v društvo "Rožna Dolina," štev. 92 S. N. P. J. Zavarovan je bil za $1000. Od tam se je preselil v avgustu 1915 na Glencoe, O., kjer ga je sedaj dohitela neizprosna smrt, katere se gotovo še ni nadejal v svojih najboljših letih, v starosti 28 let. Doma zapušča ženo in enega sina v starosti 5½ let v veliki bedi in trpljenju radi vojne, ker italijanske krogle žvižgajo ravno v tisti okolici. Pokojni je bil dobrega in veselega značaja, skrben in dober član S. N. P. J. in tudi skrben in dober mož in oče svojcem. Sklenil je svojo družino dobiti sem in je dne 11. februarja torej 3 dni pred nesrečo, poslal svoji ženi vožnji list, da pride sem; za kar ga je žena menda pismeno prosila radi strašne revščine, katero jim je prizadejala grozna vojna. Če bo voljna priti sem, kadar izve, da ji je soprog umrl, ne vem.

Še enkrat se zahvaljujem v imenu društva "J. Z.", štev. 54 vsem, ki so pripomogli do veličastnega pogreba. Pokojnemu John Flaisu pa bodi lahka tuja zemlja!

Delavske razmere so tukaj slabe, rojakom svetujem, naj ne hodijo sem za delom.

John Kravanja.

Thomas, W. Va.

Redkokedaj se kaj sliši iz te naselbine, zato hočem malo površno opisati razmere, ki vladajo tukaj.

V Thomasu in okolici, mislim, je približno do tri tisoč delavcev, ki smo vsi zaposljeni v premogovih rovih od "Davis Coal and Coke Co."

Ta družba ima tukaj v razdalji do 10. milj 16 premogovih rovov; kar tukaj nazivljemo 5. rovov trdega in 11 rovov mehkega premoga.

Naj še prej, ko poročam razmere širši javnosti, omenim, kako nečloveško ta družba izkorišča svoje delavce.

Družba ima vozove v jami, da gre do dve toni premoga vanje, in plačevala je od voza 65 centov mehkem premogu, in ravno ad takih voz 75 centov na trdem premogu, voznikom premoga pa $2.10 na 10 ur dela.

S. 15. januarjem je družba povišala plačo in sicer 2½c pri vozu na mehkem in 7c. pri vozu na trdem premogu, in 10c. pa dnevnim delavcem na dan.

Družba ima svojo prodajalno in je tudi ceno živilom precej znatno zvišala. Za primero naj služi sledeče: Zavoj vžigalic, ki je stal preje 5c. je podražila na 7c.

S tem je tudi potrpežljivost delavcev minila in so v rovu štev. 23. dne 10. februarja vstavili delo s zahtevo, da se jim mora še plača zvišati, ker njih dohodki ne morejo pokriti njih izdatkov.

In ko je rov štev. 23 vstavil delo, so se dne 16. februarja njim pridružili še delavci iz 12. drugih rovov, ki so zahtevali zvišanje plače.

Družba je ugodila v zahteve delavcev in povišala plačo po dvadnevni stavki. Povišala nam je 4½c. pri vozu na mehkem kot na trdem premogu; nakar smo se potem zopet vrnili na delo 18. februarja.

Čitatelji pa naj nikar ne mislijo da je sedaj tukaj dobro. Rovi so stari, polni vode, prostori skoraj vsi zanič, večinoma je premog visok od 3—6 čevljev. Družba, ki nam prodaja smodnik, računi $3.75, zaboj 25 funtov in zavoj električnih kapic pa $2.00, katerih je 50 v zaboju.

Delavec, če hoče zaslužiti od $30.00 — 35.00 na 2 ted. mora dati za smodnik od $7.00 — 8.00. Iz tega je toraj razvidno, da kar zaslužimo, da družba zahteva, da ji zopet vse vrnemo.

Kar sem tukaj omenil, je samo površno. Ko bi hotel vse popisati, bi bilo preveč, dopis bi bil predolg in mogoče bi romal v koš.

Rojaki, ne svetujem nobenemu v teh razmerah, kot sedaj tukaj vladajo, sem hoditi. Kljub temu lahko pride vsakdo, ali ven bo težko odšel, ker si ne bo mogel prislužiti za vozni listek.

Pozdrav vsem članom S. N. P. Jednote!

Član dr. štev. 29.

Gross, Kans.

Nič in zopet nič, tako se glase moje nejevoljne besede vsaki teden po prejemu "Glasila." Naj prvo pogledam, če se je kateri oglasil iz tukajšnje naselbine. No, si mislim, kaj ko bi pa jaz poslala majhen dopisček, saj večja nesreča se mu ne more zgoditi, kakor da se pogrezne v dnu pekla — v uredniškem košu.

Tu se zdaj dela vsaki dan tu kakor kaže se kompanije dobro preskrbljujejo s premogom za slučaj dolgotrajnega štrajka. Seveda delavci zaslužijo ravno toliko, da je za sproti, ker denar nima nikakega teka vsled strašne draginje. Vse drugače je s kapitalisti. Njim izda denar dosti, ker si znajo dobro pomagati z nami modernimi sužnji. Večkrat mislim, ko bi mi delavci bili složni kakor kapitalisti, bilo bi drugače. Ako se eden bolj zanima za to ali ono stvar, pa ga zaničujejo. Nekako v jeseni so imeli v tukajšnji naselbini dobro idejo že v agitaciji, pa žal, da se ni uresničila. Začelo se je agitirati za konsumno društvo. Bratje Ch. Janc, J. Kunstelj in tajnik F. Homec so se potrudili, da so šli okoli rojakov. Seveda rojaki, kateri so napredne misli, so bili veseli. Ali čez nekaj časa so opustili agitacijo, ker so bili nekateri proti in so govorili, ja ta in oni jih hoče "namarkat" pri kons. društvu. Žalostno, res žalostno, ker ni sloge.

Dopise skrbno prebiram; posebno tisti dopisniki se mi zelo dopadejo, ki se upajo malo povedati o "svetih možeh," ki le učijo, kako moramo vse boguvdano potrpeti in v "hišo božjo" hoditi.

Lansko leto so tudi tukaj v bližini v Mulberry zgradili tako "hišo božjo." Po mojem mnenju bi bilo boljše, če bi tisti "radodarni," ki imajo denar za cerkev, rajše zgradili bolnišnico, da ne bi bilo treba tako daleč v slučaju nesreče voziti bolnikov. Najbližnja bolnišnica je v Frontenacu, in še tam je vse prenapolnjeno.

13. februarja t. l. je rojak F. Jeršin smrtno nevarno obstrelil Martin Žniderščica. Kriva je seveda preobila pijača in pa tiste nesrečne karte, ki so že marsikaterega spravile v nesrečo. Obstreljeni se zdravi v Frontenacu v bolnišnici. Rojaka V. Izlakarja so tudi mrtvega našli. Malo časa prej je bil še vesel v družbi, zato sumijo, da ga je kdo drugi ustrelil. Preiskava bo že dognala, če se je sam ali ga je kdo drugi.

Brat "Der Bovec" ali kakor se mu že navadno pravi Terbovec je tudi zmufal od svojih solnčnih rož. Vedno sem upala, da ga bom saj enkrat že osebno spoznala, no pa ti šment zmufa. Ne vem ali se je že naveličal solnčnih rož, ali se rumene fibre boji, ali se je pa prevelikega blata zbal, s katerim smo tako obdarjeni, da menda v nobeni drugi državi tako. Pa "milostljivi Bog" je že tudi ukazal sijati solncu, tako, da je že prav vroče. To je odškodnina za blato, da preveč ne godrnjamo. Snega že tudi dolgo nimamo več.

Koncem dopisa pa vprašam brata Antimeniha, kaj je z njim, da se tako dolgo ne oglasi. Menda se ja ni "sprecbrnil," pa zašel k "menihom."

Iram Ogani.

White Valley, Pa.

Cenjeni br. urednik! Odstopite mi nekoliko prostora v našem društvenem "Glasilu." Najprvo opozarjam člane, da se udeležujejo bolj redno društvenih sej. Žal, da se nekateri premalo brigajo zato in le redko kdaj se udeleže društvenih sej. Tudi moram opomniti, da se bodo od sedaj naprej vršile društvene seje v dvorani g. Geo. Previča v White Valley, Pa., ker dosedanji prostor je nazodosten. Mislim, da se zdaj ne bo mogel nihče izgovarjati, čemu bi hodil na sejo, saj ni prostora. Sedaj bode prostora dovolj za vse!

Vse rojake v naši bližini vabim, naj pridno pristopajo k našemu društvu, ker je prilika ugodna. Vstopnina je majhna, imamo pa 3 razrede bolniške podpore, za $1, $2, ali $3, kakor kdo hoče, in 4 posmrtninske razrede in sicer po $150 — $600 — $1000 in $1500, tako, da vsakdo lahko izvoli primeren oddelek po svoji volji. Kdor hoče, se tudi lahko še naroči na dnevnik "Prosveta," bodisi član ali nečlan, in nam tako pripomore, da bode pričel čim prej izhajati. Naročnino vzamem tudi samo za pol leta. Če kdo hoče, lahko plača za pol ali celo leto naročnino. Za nečlane stane 3.00 za celo leto in 1.50 za pol leta; za člane pa $2.00 za celo leto. Če želite naročiti se na dnevnik, se naročite takoj.

Prihodnja društvena seja bode dne 12. marca ob 2. uri popoldne v dvorani Geo. Previča, kar naj si vsakdo zapomni.

Delujmo za procvit in napredek S. N. P. J.!

Bratski pozdrav vsem članom S. N. P. J. širom Amerike!

Tajnik dr. štev. 232.

McKees Rocks, Pa.

Cenjeni brat urednik! Odstopite mi malo prostora v našem cenjenem listu, da poročam bratom in sestram S. N. P. J. žalosten dogodek, ki se je odigral dne 13. februarja ob 7 uri 3 minute zvečer na železniški postaji Oakdale, Pa.

Omenjenega dne je šel naš rojak in društveni brat John Toporišič obiskat brata I. Miutza od društva "Glas Naroda," štev. 89 S. N. P. J., s katerim sta se šele pred malo časa spoznala, ko sta se zdravila v Mercy Hospital, Pittsburgh, Pa.

Po dokončanem obisku, nič hudega sluteč, poslovivši se od brata, je šel br. John Toporišič na postajo, da se odpelje z vlakom nazaj na svoje bivališče v So. Burgettstown, Pa.

Ali nevidna roka usode je hotela drugače in izbrala si ga je za žrtev. Ko je hotel stopiti na vlak, ni videl, da mu od strani preti nevarnost brzovozečega vlaka, ki je nesrečneža s tako silo vrgel ob tračnico, da je ostal na mestu mrtev; raztrgal mu je desno stran telesa in zlomil desno roko.

Kdo je kriv žalostne smrti mladeniča? Kdo ga je pahnil v prerani grob?

Današnji gnili kapitalistični sistem železniških družb, ki ne gledajo za varnost potujočega osobja, temveč za svoj miljonski dobiček.

Pogreb se je vršil dne 16. februarja. Društvo "Bratstvo v slogi je moč," štev. 210. S. N. P. J. McKees Rocks, Pa. h kateremu je pokojni brat pripadal, položilo mu je krasen venec na krsto. Zahvaljujemo se tudi društvu "Slov. Hrvatska Sloga," štev. 241 v Langeloth, Pa. katero se je tudi udeležilo pogreba in izkazalo pokojnemu zadnjo čast.

Pokojni John Toporišič je bil star 22 let, rojen v Selah pri Brežicah na Spod. Štajerskem. V starem kraju zapušča očeta, dva brata in tri sestre. Bodi mu lahka tuja zemlja!

H koncu mojega dopisa priporočam rojakom Slovencem in Hrvatom širom Amerike, da pristopijo pod okrilje S. N. P. J.: čim prej tem bolje, ker nesreča nikoli ne miruje, ampak je zmiraj na dnevnem redu. Požurite se z vstopom v jednoto, dokler ni še prepozno.

Članom in članicam S. N. P. J. želim pa obilo uspeha pri agitaciji za naš bodoči dnevnik "Prosveta."

Fr. Drzic, tajnik.

Verona, Pa.

Cenjeni br. urednik! — Namenil sem se napisati par vrstic, da naznanim slovenski javnosti, kako se imamo v tukajšnji naselbini.

Kar se tiče delalavskih razmer, so še precej dobre, samo plača je žalibog pičla, tako da se ne more delavec pošteno preživeti, na ječmenovec pa še misliti ni. Kar nas je tukaj Slovencev, delamo večinoma v tukajšnji livarni Verona Steel Casting Co. Plača je pa odvisna od delavca, kakšno delo zna delati. Delo se lahko dobi, ker tukajšnji delodajalci rabijo dosti delavskih moči za izdelovanje vojnih potrebščin, da bo več žrtev v Evropi.

Na društvenem polju zelo počasi napredujemo ali upam vseeno boljše bodočnosti. Dokaz temu je, da se je prijavilo k našemu društvu "Notranjska Zarja," štev. 216 S. N. P. J. sedem rojakov. Rojaki in rojakinje pristopajte pod okrilje S. N. P. J., ker ona skrbi po materinsko za vse člane in članice v bolezni in nesreči, po njih smrti pa za njih svojce. Rojaki in rojakinje ne odlašajte z vstopom, ker nobeden ne ve, kedaj se mu pripeti nesreča.

Koncem dopisa pozdrav vsem zavednim članom in članicam, tebi S. N. P. J. pa obilo uspeha!

Anton Kastelic, tajnik.

Thomas, W. Va.

Članom društva "Domovina," štev. 29 se naznanja, da se vrši društveno zborovanje vsako drugo soboto v mesecu ob ½8 uri zvečer v navadnem prostoru. Za mesec marec bode seja dne 11. marca ob zgoraj določenem času.

Uljudno so vabljeni vsi člani, da se seje udeleže in vsak član naj prinese s seboj svojo oporoko. Zakaj zahtevam to, bodete izvedeli na seji.

Vsem oddaljenim članom sem razposlal nova pravila in koledar za leto 1916 in upam, da so tudi vse že prejeli; kedor pa ni prejel pravil in koledarja, naj mi naznani, da se mu pošlje. Vsak član naj pazno prečita pravila in našel bode vse potrebno glede ravnanja v raznih slučajih. Član ki ne dobiva "Glasila," je gotovo sam kriv. Če ne dobiva "Glasila" naj naznani to na seji tajniku in tajnik bode poskrbel, da dobi vsak član svoje.

Kedor hoče prestopiti v višji razred, naj to sporoči en mesec prej tajniku. Nadalje se uljudno prosi članstvo, da se čimpreje naroči na list "Prosveta," ki prične izhajati kakor hitro se bode 5000 naročnikov naročilo. Ako se bodete držali dosedanjih izgovorov, (kadar bode list pričel izhajati, se bom naročil), se ne bode ideja nikdar uresničila. To ni nikak izgovor, nasprotno ste bili vsi soglasno za dnevnik prej, sedaj je pa šele ena šestina članov naročenih na list "Prosveta."

Torej pričakujem obilo naročnikov na prvi seji, čimprej se bodete naročili na novi list "Prosveta", tem prej ga bodemo čitali.

Še enkrat se uljudno vabi vse člane, da se seje v mesecu marcu polnoštevilno udeležijo in naj ne pozabijo prinesti oporok s seboj. Vsi oddaljeni člani naj pošljejo svoje oporoke po pošti, da bodem imel iste v redu v kratkem času, kakor pravila zahtevajo.

Frank Kocian, tajnik.

West Park, O.

Cenjeni urednik! — Odstopite malo prostora za kratek dopis. Z delom gre sedaj malo boljše, ali plače niso take, kot bi morale biti. Treba je tudi sloge med nami in zmagala bo naša stvar.

Na poziv gl. odbora S. N. P. J. smo tudi v West Parku pričeli agitirati, da prej ko mogoče spravimo še večjo armado pod okrilje S. N. P. J. Prvi sestanek za ustanovitev novega društva smo imeli 30. januarja. Uspeh je bil lep. Takoj se je vpisalo 13 novih članov. Ko smo jim razjasnili naša pravila in namen jednote, smo izvolili začasni odbor, ki naj preskrbi do 13. februarja zdravnika in vse potrebne listine za ustanovitev društva.

Dne 13. februarja je bila ustanovna seja. Pokazalo se je, da smo z ustanovitvijo novega društva v West Parku napravili lep napredek. Društvo smo ustanovili z 28 člani in članicami; enajst je bilo starih članov in članic, sedemnajst pa novih.

Ob štirih popoldne se pripelje naš vrhovni zdravnik F. J. Kern in z njim naš gl. porotni odbornik Anton Peterlin. Šli smo takoj na delo in izvolili sledeči stalni odbor za leto 1916: Frank Zakrajšek, predsednik; Andrej Pelan, podpredsednik; Joseph Janežič, tajnik; Joseph Augustinčič, blagajnik in Anton Hočevar, reditelj. Naš gl. porotni odbornik Anton Peterlin nam še enkrat vso stvar pojasni in priporoča, da naj na sejah vedno stvarno in bratsko razpravljamo, da bo v korist društvu in jednoti.

Naš vrhovni zdravnik F. J. Kern se je po končani preiskavi novih članov udeležil seje, nam želel napredek in slogo in podaril društveni blagajni od vsakega novega člana 25c. Društvo se njima zahvaljuje za njih trud in delo, ker sta pripomogla do tako lepega uspeha. Spomin na nju ostane med društvenimi brati in sestrami.

Še enkrat obveščam člane našega društva, ki so pristopili od drugih društev, da plačajo prispevke za mesec februar pri prejšnjih društvih.

Seje našega društva se bodo vršile točno vsako prvo nedeljo v mesecu ob devetih dopoldne pri br. Janežiču.

Med nami in v naši okolici žive rojaki, ki še niso člani S. N. P. J. Bratje pojdimo na delo vsi in agitirajmo, dokler jih ne organiziramo pod okriljem S. N. P. J., ki za vse enako skrbi in pri kateri ni noben član preziran. Vsak član dobi svoje, če redno plačuje vse prispevke, kot jih določajo pravila.

Pozdrav vsem članom in članicam S. N. P. J.

Joseph Janežič.

Bessemer, Mich.

Cenjeni brat urednik: — Odstopite mi malo prostora v našem "Glasilu."

Opozarjam člane našega društva "Bratska Sloga," štev. 236 S. N. P. J., naj prihajajo redno k društvenim sejam. Razume se, da člani, ki so bolni ali delajo, ne morejo priti k seji, lahko pa pridejo na sejo zdravi člani. Na seji dne 6. februarja je društvo sklenilo, da se člane, ki lahko pridejo k seji, pa se je ne udeleže, kaznuje s 50c v korist društveni blagajni. Bratje pridite rajše k seji, da vas ne bo treba kaznovati.

Na priodnji seji dne 5. marca se bo pobirala tudi naročnina za dnevnik "Prosveta," ki bo lastnina S. N. P. J. Članom priporočam, naj čitajo "Glasilo," da se prepričajo, kako gl. odbor priporoča agitacijo za dnevnik in večjo "Slovensko narodno podporno jednoto". Vsak član naj se naroči vsaj za pol leta na dnevnik, da izide kmalu, ko ga težko pričakujemo.

Razvite agitacijo med Slovenci in drugimi Jugoslovani, da pristopijo k naši jednoti, ki ima tri bolniške in štiri posmrtninske razrede. Pridobite v tem mesecu vsak član vsaj po enega novega člana ali članico za naše društvo.

Pozdrav članom in članicam S. N. P. J.!

Frank Stempihar, tajnik.

Meadow Lands, Pa.

Cenjeni urednik! — Prestopno leto poskušam tudi jaz, da bi bilo letos pri meni, ako ne bo smole pri iskanju dela. Delavce seveda delo mnogo skrbi, ker sedanji slovenski dnevnik pravočasno zatrobi, da na več krajih potrebujejo na miljone delavcev in jih kličejo po ulicah naj gredo delati. Dobro bi bilo, če bi zastopniki sedanjega dnevnika kje vprašali za delo in če ga dobe, da gredo tudi delati, da se tako prepričajo, koliko je resnice na tem, kar poroča list, ki ga zastopajo, da je zaslužek od 4—6 dolarjev dnevno. Mislim, da se človeku kar vrti v glavi in je pijan dela, če dela 11 do 13 ur težko. O tem delu imam sam veliko prakso, ki ga plačajo od $1.60 do $2.00 na dan.

V soboto dne 19. februarja sem se peljal skozi Pittsburgh, Pa. Namenjen sem bil v okraj Washington. V Pittsburghu sem videl tri gruče delavcev z vrečami pri sebi. Vprašam jih kam gredo. Odgovore mi, da gredo v Westmoreland, ker so čitali, da je tam dober zaslužek in veliko pomanjkanje ljudi. Smilili so se mi vbogi ljudje. Povsod, kamor se gre za delom, čaka veliko ljudi na delo in malo jih je tako srečnih, da dobe delo. Seveda zaslužek je potem tak, kot je poročal sedanji dnevnik.

Cenjeni bratje in sestre! Zdaj lahko spoznamo, da ni "Glasilo" naše jednote le premajhno, ampak je v interesu delavskega gibanja v tej deželi neobhodno potrebno, da se izvrši zaključek šeste redne konvencije in da napnemo vse svoje moči, da naše "Glasilo" čimprej postane dnevnik, ki bo dajal delavcem v vseh prilikah nasvete in jih ne bo vodil za nos.

Na svojem potovanju sem se ustavil v Canonsburgu in videl lepo stavbo — "Delavski dom," ki ga lastuje društvo "Postojnska Jama," štev. 138 S. N. P. J. Gledal sem stavbo in mislil, tukaj je v resnici doma bratstvo, ker je nemogoče napraviti takega doma, če ni sporazuma. Tam sva se sešla jaz in moj potovalni adjutant, ki tudi misli na prestopno leto, z br. Jožetom Ambrožičem, predsednikom gl. nadzornega odbora S. N. P. J. Povabil naju je najprvo v njegovo palačo in predstavil njegovi soprogi. Takoj nama je prinesla na dvanajst jardov dolgem drogu klobas. Sam pri sebi sem mislil huda bo, ko sem se spomnil na br. Magajno, njegove spomine na konveniji in br. Tavčarja, kako je trgal nedolžne piške na konvenčnem banketu.

Na potu smo se malo razgovarjali s canonsburškim ekselenco o napredku naše jednote. Povedal mi je, da drugi dan dne 20. februarja ustanove zopet v bližnji naselbini društvo in ga pridružijo k naši S. N. P. J. Ponudil sem se mu, da grem z njim, ko je povedal, da je povabljen tje. Pogledala se nisva grdo in zadovoljna sva bila, da prisostvujeva ustanovni seji.

Drugi dan v nedeljo prideva gori in se snidemo pri br. Laurenčiču, ki ima lep, lasten dom. Pri njem se je vršila prva seja novega društva; društvene številke seveda ne vem, ker to je delo br. Verderbarja. Na seji so se začeli pogovarjati, kakšno ime naj nosi novo društvo. In pri tem se

je pokazalo, da niso delavci tukaj organizirani le na papirju. Iz nekega kota je priletel glas, da naj novo društvo nosi ime zgodovinsko znanega bojevnika za delavske pravice Avgusta Bebel. Po sobi je zaorilo odobravanje in navdušenje.

Lahko rečem, da naša jednota vživa ugled v slovenski javnosti. Novo društvo se je ustanovilo z majhnim številom članov, a smelo trdim, da bo kmalu z agitacijo postala močna postojanka naše S. N. P. J., kajti Slovencev je tukaj veliko.

Delavci sedaj vgibajo, kako bo spomladi, ko poteče pogodba s premogovniškimi magnati. Seveda boja se ne boje kot delavci, ki še niso organizirani. Tukajšnji premogarji so vsi organizirani v U. M. W. of A.

Koncem dopisa pozdrav bratom in sestram naše krepke organizacije.

Kar smo imeli za jez napredka, naj se tudi pokaže in naj bo tudi za zgled pri dnevniku "Prosveta," in to je v Chicagu. Kako hočete, da mi kaj storimo za dnevnik, ko nam bratje rečejo, naj agitiramo tam, kjer je največ treba in pripomnijo v Chicagu. Pa brez zamere!

John Trčelj.

Diamondville, Wyo.

Opozarjam brate in sestre društva "Bratje Miru," štev. 253 S. N. P. J., da se redno udeležujejo sej, ki se vrše vsako drugo nedeljo v mesecu ob dveh popoldne v prostoru brata Antona Arko.

Po dolgi in hudi zimi se je vreme obrnilo na boljše. Sedaj imamo prave pomladanske dneve. Delamo vsaki dan, zaslužek je pa odvisen od prostora in delavca.

Joseph Benigar, tajnik.

Conneaut, Ohio.

Malokedaj se čita dopis iz naše naselbine, zategadelj hočem na kratko opisati naše razmere. Z delom gre sedaj dobro in imamo povišano plačo. Sedaj plačajo 25c na uro.

Tukaj se nahaja še precej Slovencev, ali malo se zanimajo za društvo. Nekteri pravi, kaj mi hoče društvo, to je za nič. — Mladeniči, dokler je človek mlad, zdrav in krepak, lahko takole govori. Če človek postane star, zboli ali ponesreči, potem se pa kesa, zakaj ni pristopil k podporni organizaciji, dokler je bil še čas. Fantje ne odlašajte z vstopom v S. N. P. J., dokler ste zdravi in krepki. Ne ponašajte se z zdravjem, ker nihče ne ve, kje ga čaka nesreča. Danes je človek zdrav, prihodnji dan pa bolan ali pa celo že leži na mrtvaškem odru.

Dne 13. februarja so k S. N. P. J. pristopili štirje člani. Mladeniči posnemajte jih in pristopite še vi, ki danes še niste pod okriljem S. N. P. J.

Prav dobro napreduje tukajšne tamburaško društvo, ki priredi včasi kakšno veselico. Zadnjo smo imeli na dan sv. Barbare.

Članom priporočam naj točno plačujejo mesečnino in redno zahajajo k sejam.

Tony Penko.

Bentleyville, Pa.

Cenjeni urednik! — Odstopite mi majhen prostorček v našem naprednem listu, da poročam o razmerah pri nas.

Slabe so razmere in nahajam se v slabem položaju. In zakaj? Premehko imam srce in sem vedno samo za druge ljudi. Kljub temu me nekteri pikajo in pravijo, da mi ne gre dobro, ker nisem katoličan.

Nekoč v takem razgovoru vprašam tovariša, kaj si pa ti? — Ej, katoličan, mi odgovori. Vprašam drugega tovariša z brado, kaj si pa ti? — No, jaz sem rimski katoličan. — Nasmehnil sem se trpko po teh odgovorih in rekel: Glejta tovariša, sodeč po vajinih odgovorih ni druge vere kot katoliške in rimsko katoliške. Toraj so morali meni odnesti rudarsko orodje v vrednosti $35 katoličani in rimski katoličani. Cenjena tovariša, star socialist sem in svobodomislec, pa še nikdar nisem nobenemu premaknil za en cent vrednosti. — Pogledala sta me osuplo, poznalo se je njima, da ju je moj odgovor poparil, a jaz sem nadaljeval neizprosno: Tovariša, pomislita, kako delajo z nami delavci, in obrnil sem se proti prvemu tovarišu, danes si prišel na delo, a zaslužil si nič. Včeraj si delal in garal, da je znoj lil curkoma od tebe, a zaslužil si $1.45. Poglejta, kadar gremo na delo v smrtnonevarno luknjo, ki ji pravimo premogokop, pridemo včasi do mesta, kjer bi potrebovali čoln, do nas popelje do naših prostorov. Ko pridemo na prostor in začnemo garati, pride voznik in pravi, da je delopust, zaslužili pa še nismo rdečega centa. Vidita prijatelja, tako gre dan za dnevom. Ti imaš pet otrok, ženo in sam si sedmi v družini, pravim zopet prvemu. Glej vsega tega ne vpošteva delodajalec. Ne ozira se, če imaš veliko družino, ako si dober katoličan, protestant, žid, mohamedanec. Pri njem nič ne šteje, kakšno politično prepričanje imaš: republikansko, demokratično ali socjalistično, čeravno je on vnet republikanec, ali demokrat, ker ti stranki zagovarjati njegove interese. Delodajalec nas vse enako izkorišča ne glede na našo versko in politično prepričanje. Ne ozira se tudi na narodnost. V njegovih očeh smo vsi sužnji, vstvarjeni zato, da delamo zanj in da od nas vleče profit. Tako kot ravna delodajalec z nami, tako moramo delati tudi delavci, če hočemo, da bo nam in našim družinam sijalo lepše solnce. Organizirati se moramo strokovno ne glede na narodnost in vero v rudarski organizaciji (U. M. W. of A.) in politično v socialistični stranki, ki je stranka vseh trpinov. Vidita, takole bomo kos našim delodajalcem. S strokovno organizacijo si pomagamo že v današnji družbi. Z njo zboljšamo našo plačo in delovne razmere. S politično organizacijo se bojujemo za odpravo kapitalizma, to je današnjega gospodarskega sistema, ki je kriv, da pri trdem delu z našimi družinami počasi gladu umiramo, mejtem ko drugi uživajo sadove našega dela in ne vedo kam z bogastvom, ki smo jim ga prigarali delavci. Zdaj sta se lahko prepričala, da nimata vera in narodnost nič opraviti z današnjim tužnim delavskim položajem. Kriv vsega je kapitalizem. Delavci smo bratje in združiti se moramo, če ga hočemo odpraviti. — Umolknil sem. Tovariša sta me pazno poslušala in ko sem nehal, sta rekla: Resnico si govoril, spoznala sva, da socialisti uče resnico. — Segli smo si v roke in razšli.

Joe Kovatch, predsednik.

Cairnbrook, Pa.

Cenjeni urednik! — Natisnite moj skromni dopis v Glasilu S. N. P. J.

Kot strastni pevec in bivši član dveh pevskih društev sem opazil, da se namerava narediti velik korak na tem polju, in sicer da bi vsa pevska društva v Ameriki, ali vsaj bližnja društva stopila ob priliki, če je mogoče kmalu skupaj in pokazala, kaj znajo in kako znajo zapeti slovenski fantje in možje. To je narod, ki po večini dela in gara v jami ali v tovarni. Dasi trpijo in se mučijo od zore do mraka, vendar imajo grla kot slavci. Kaj pomaga, ako v domači naselbini zapojejo še lepše in milejše, vendar javnost ne ve nič o tem in radi tega ne zna in sploh tudi ne more, ceniti slovenskega petja. Koliko in koliko pevskih društev je v tej novi domovini, tisoče in tisoče čistih grl je, ki bi pristopili v pevska društva, ako bi le enkrat slišali par pevskih društev zapeti lepo in milo pesem v materinemu jeziku. Naši fantje in možje nam s svojimi pesmicami popolnoma obrnejo srce. Tu bodeš slišal tako milo in otožno pesem, da se bodeš razjokal, in zopet tako živahno veselo in ljubko, da bodeš popolnoma pozabil na križe in težave, katerih imamo žal vsaki dan v izobilju. Zato pa rojaki in pevci, katerim razmere dopuščajo in ki ste navajeni sukati pero na delo in uspeh bode lep. V prvi vrsti naj bi se oglasili gg. pevovodje na kak način in kje naj bi se zapelo iz tisočerih grl slovensko pesem. Na ta način se bodejo pevci in pevke spoznali in z večjim veseljem gojili to krasno idejo.

Lud. Zamán.

Black Diamond, Wash.

Cenjeni brat urednik! — Malokedaj se vidi dopis iz tukajšnje naselbine v "Glasilu," zategadelj sem se odločila, da napišem par vrstic. Delavske razmere so se tukaj na boljše obrnile; zdaj delajo tukaj vsaki dan, še ob nedeljah. Koliko časa bode trajalo delo, nobeden ne ve.

Kakor je že znano, so v državi Washington zmagali prohibicionisti. Nekateri rojaki se jezijo, češ, ženske so krive, ker nimamo nič pijače, ko bi ženske ne imele volilne pravice in bi ne smele voliti, bi vsega tega ne blo. Jaz vsem onim rojakom, ki tako govore, priporočam, naj se potrudijo, da bodo dobili državljanske papirje, da bodo lahko volili. Morebiti je ravno njih glasov manjkalo, da je prohibicionistična stranka zmagala. Naj ne obsojajo žensk, ker ne verjamem, da bi bile same ženske na suhi strani, ker marsikatera ga rada pije, pa naj bode Angležinja ali druge narodnosti, če ne očito, pa na skrivnem.

Na društvenem polju tudi ne moremo zaznamovati nobenega napredka, ker do sedaj so se rojaki selili proč, sem pa ni nobeden prišel. Pa na eni strani smo pa le napredovali. Tukaj imamo sedaj tri cerkve, ko sem prišla pred 10 leti sem, je bila samo ena. Če kateremu rojaku preostane kaj več denarja, se ga lahko znebi.

Zimo smo imeli prav starokrajsko, ali zdaj pa lepo solnce sije kot bi bila že spomlad.

Članom društva "Planinar," štev. 57, ki so izven društvenega okraja in še nimajo pravil in koledarjev za leto 1916, naj mi pišejo, da jim pošljem, kar jim gre.

Pozdrav vsem članom in članicam naše procvitajoče S. N. P. J.!

Carolina Burkèlza, tajnica.

Chicago, Ill.

Cenjeni brat urednik! — Priobčite teh par vrstic v našem Glasilu.

Čitateljem in znancem naznanjam zame žalostno vest, da je dne 31. januarja po dolgem bolehanju umrl moj soprog John Čeh v 26 letu svoje starosti.

Pred enim letom je šel iskat zdravja k svojemu očetu Franku Čeh na farmo v Grand Haven, Mich. Bilo je prepozno, ker jetika se je razvila že tako daleč, da je mesto zdravja učakal smrt.

V četrtek dne 3. februarja ob pol treh popoldne smo ga izročili materi zemlji. Veliko nas je, ki za njm žalujemo: žena Marija Čeh, petletni sinček Stanislav, triinpolletna hčerka Tili, stariši Frank in Jožefa Čeh, bratje Frank, Louis in Joe Čech, sestre Mary Zenko, Alojzija Hren, Frances. Josie in Anna Čech.

Lepa hvala očetu in materi za trpljenje in skrb, ki sta ju imela z mojim soprogom čez leto dni. Meni je bilo nemogoče vse preskrbeti, kar je potreboval v dolgi in mučni bolezni in ste zanj žrtvovali v tem času. Prisrčno zahvalo izrekam tudi sestram za prekrasni venec in vse, kar so zanj storile v mukotrpni bolezni.

Izrekam iskreno zahvalo vsem prijateljicam Leyser, Green Co. za krasni venec.

Cenjeni rojaki! Ob tej priliki vas opominjam, če še niste pri podporni organizaciji, pristopite k "Slovenski narodni podporni jednoti," ker nihče ne ve, kedaj ga zadene bolezen ali smrt. Nekteri pravijo, saj imam še čas, da pristopim k podporni organizaciji, ker sem še mlad. Ali nobeden teh, ki tako govore, ne pomisli, da bolezen in smrt ne izbirata, ampak napadeta človeka ne glede nato, če je mlad ali star. Vsi imamo enako ceno.

Moj pokojni soprog je bil tudi član "Slovenske narodne podporne jednote," ali par mesecev je pustil jednoto v nemar, ker je bil brez dela. V tem času je prišla bolezen in zanj ni bilo več pomoči. Takih slučajev se dogodi več, ko net vpoštevajo pravil in podpornih organizacij.

Še enkrat izrekam vsem prisrčno zahvalo za trud in požrtvovalnost, posebno pa očetu in materi; dragi moj soprog in oče pa spavaj v miru in lahka mu bodi tuji zemlja!

Zalujoči: Mary Čeh, vdova.
Stanislav, sin.
Tili, hčerka.

Collinwood, O.

Čital sem dopis iz tukajšnje naselbine s podpisom član društva štev. 142 S. N. P. J. Vzel sem na znanje, kar se tiče Slovenskega Doma, boljše rečeno Delavskega doma, ker se delavci ne moremo ozirati samo na narodnost.

Tukaj na jezerskem obrežju je vsajeno drevo, ki je obrodilo že sad v podobi samostojnega dramatičnega društva Naš Dom. Vsak človek lahko razume, kdo smo naši. Vseeno pa mislim, da bi v tem vprašanju ne bilo veliko zapreke, ako bi se združili vsi skupaj. To društvo si je vzelo nalogo, da deluje za vresničenje doma. Priredilo je že par prestav, ki so dobro izpadle. Vidi se, da ima občinstvo veselje do dramatičnih predstav in društvo ima že par sto dolarjev v blagajni. Tudi soc. klub štev. 49 J. S. Z. vodi dramatiko in vsaka predstava je dobro obiskana. Seveda klubova pot vodi do novega gospodarskega nauka — socializma, ki naj ga proučavamo vsi delavci. Vendar pa se glede doma lahko vsi združimo. Dosti je podpornih društev, ki nimajo prostorne dvorane za svoje seje. Le škoda, da smo tu v Collinwoodu tako razločeni, kakor da bi bil velik zid med nami. Loči nas pa v resnici samo velik most, pod katerim teče N. J. C. železnica, in ta most nam ovira vsako združenje. To se je pokazalo pred 10. leti, ko so delali — cerkve. Vsaka stran je postavila svojo cerkev, tako, da se na drugi strani cerkev že predeluje v nekako dvorano ali Hrvatski Dom. Zdaj bodemo še mi lahko dobili prostor za kakšno dramatično predstavo ali veselico, dokler ne postavimo sami svojega skupnega Delavskega Doma.

Torej na delo! Vsa društva naj se združijo glede Delavskega Doma in že letos imamo lahko stavbo urejeno. Naj se še kdo oglasi glede tega v kakšnem listu. Clevelandčani nas tudi vabijo, da jih podpiramo pri gradnji njih dolgo nameravanega Narodnega Doma. aP kaj hočemo, mi si moramo postaviti svoj Delavski Dom tukaj v naši naselbini. Sosednim rojakom želim iz srca boljšega in hitrejšega napredka — glede doma, in priporočam jim, naj gledajo, da jih ne prehitimo.

Nekaj imam še na srcu, kar se tiče prihodnjega dnevnika "Prosveta". Ta list bo začel izhajati, kadar dobi 5000 naročnikov. — Da se pa to kmalu vresniči, nas veže dolžnost, da se naročimo vsi. Daj en dolar ali dva na altar "Prosvete" in videli boste, da se nam bo kmalu začelo bolje svitati. Dobro boš napravil sam sebi in dobro skupnemu delavskemu napredku. Kapitalisti so dobro oboroženi z njihovimi "Prosvetami," delavci pa rajše stopimo v blato, kakor da bi darovali en dolar ali dva v našo korist. Vsi smo večina za združenje — ali ni "Prosveta" tudi združenje — in je prva inštanca Akademije?

Priporočajo nam Akademijo —, pa mi moramo biti nato poprej pripravljeni, drugače nam tudi Akademija nič ne pomaga.

Kar človek sliši danes, jutri že pozabi in kakšen nasprotni akademik ga takoj spravi iz ravnotežja. Toliko naj za danes zadostuje! Naj se še kdo drugi oglasi v naši naselbini. Nikar ne spimo, vzbudimo se, ker solnce je že visoko!

D. Blumel.

Alison Mine — P. O. Meadow Lands, Pa.

Cenjeni brat urednik! — Ker še seveda nisem dolgo časa tukaj v tej naselbini, tedaj mi ni mogoče natanko popisati tukajšnjih delavskih razmer, ali toliko pa vem vendar, da lahko odgovorim enemu klerikalnih klopotcev. — Čital sem seveda v nekem sl. listu dopis iz Canonsburga (seveda za kratek čas), da so se tukajšnje delavske razmere zelo zboljšale (mogoče samo za njega). Ta človek omenja tudi, da je pričel obratovati premogokop Alison Mine, last Pittsburgh Coal Co., s polno paro, in da dela sedaj že nad 300 delavcev v omenjenem rovu. — Mislim, da še ti rujejo po glavi taisti sv. dolarji, koje si dobil od Ave M. in jih prodajal po naselbini, da si čast zaslužil. Ravno to je vzrok, da si pozabil koga vprašati, kakšne razmere so na Alison Mine. Delavci bodite previdni in ne ozirajte se na to godlo.

Tony Kaiser.

Lawrence, Pa.

Po 10 dnevni stavki smo se zopet vrnili na dele. Radi konference v Mobile, Ala. še našim zahtevam ni ugodeno, vendar pa nam je obljubljeno, da bo stvar rešena v našo korist, kakor hitro prekine zborovanje za novo plačilno lestvico. Zagotovljeno nam je, da bo družba plačala za vso škrlovino izkopano iz stropa za cel mesec nazaj pod istimi pogoji, kot jih bo sprejel distriktni odbor. Družba je bila jako v stiski tekom stavke, kajti istočasno bilo je še 5 drugih rudnikov od iste družbe (Pittsburgh Coal Co.) na stavki. Sedaj je začelo obratovati tudi nekaj starih rovov, ki so bili prej več časa zaprti. Menda zato, da bodo nas ložje šikanirali. Priznati moram, da se je v teku par let precej predrugačilo, kar se tiče razmer v tem distriktu. Preseljevanje premogarjev iz boljše organiziranih okrajev je zasejalo seme tudi v zapadni Penna. Kal pravega unionizma se že opaža, kar odbor tega distrikta uvažuje ter se tudi dobro bori za boljšo novo plačilno lestvico; poleg te pa tudi za uveljavo run - mine sistema, napram kateremu se naši operatorji najhuje zoperstavljajo. Ker so si premogarji v državah Illinois, Ohio in drugod priborili run - mine sistem z lastnim bojem: štrajkom, se naravno isto zahteva tudi od nas v zap. Penna. Dasi je narodna konvencija zaključila, da se nadaljuje z delom tudi po 1. aprilu, dokler se vrše pogajanja in je upanje za sporazum, vendar znamenja kažejo, da se bližamo veliki premogarski bitki v petem okraju. Izognemo se temu boju le tedaj, ako zahtevo run - mine odložimo do istega časa, da poprej državna legislatura sprejme anti-screen law, kot n. pr. v sosednjem Ohio, da bodo vse družbe: tudi one, ki uposljujejo neunijske rudarje postavnim potom prisiljene plačati premogarja jednakomerno brez ozira: debeli ali drobni premog. Zasledoval sem redno poročila s konvencije v Indianapolis, kakor tudi konference v Mobile, iz čegar sklepam, da organizirani premogarji U. M. W. of A. dobimo povišanje plače od 5% do 10%.

Naročil je toliko, da ni mogoče dobiti zadostno število železniških vozov, kakor tudi ne parnikov za transportiranje premoga. Kapitalistu se srce smeji, ko mu se z mezincem ni treba ganiti, a masa potrpežljivih ljudi se podi rano zjutraj v rudnike in tvornice za revno eksisteneo, ko še on najbolj smrči ter sanja, kako bode investiral novo došle tisočake. Kadar bomo to in ono prav presodili s političnega stališča, potem bomo še le pravi unijski možje.

Danes srečujemo unijce (včasih prav radikalne), ki njim moramo dati priznanje, toda glej spaka na volilni dan glasujejo za svoje krvosese; baš tukaj je treba spoznanja.

Moram tudi poročati, da se je zadnji čas tukaj naselilo več Slovencev — vsi člani S. N. P. J. Sedaj je 14 družin in nekaj samcev. Več jih je žal odpotovalo, ker se težko stanovanje dobi, včasih pa tudi slab prostor v rovu. Opisati bi se dalo več novic z delavskega sveta in drugo, toda prostora v listu je premalo, kar je ležeče na čitateljih, da ga razširjajo s tem, da se naroče na dnevnik "Prosveta", kateri bo najboljši slov. list na tem kontinentu; porokov za to je dovolj.

Louis Gl.

— **Tiskarski škrat.** V dopisu iz Muddyja, Ill., je tiskarski škrat napravil dve neljubi pomoti. Pravilno naj se glasi, da je soprog Josepine Vidič umrl dne 29. decembra m. l. in je zapustil sina imenom Mike in hčerko Josipino.

Naznanila in vabila

Cleveland, O.

Naznanjam članom društva "Primož Trubar," štev. 126 S. N. P. J., sklep mesečne seje z dne 20. februarja 1916 radi bolniških obiskovalcev, ki se glasi:

Vsak brat, ki dobi dopisnico, da kot bolniški obiskovalec obišče bolnika in ne spolni svoje dolžnosti in ne obišče bolnika, ima en mesec suspenzije od društva. Član, ki je obiskal bolnika, a je zadržan, da ne more na seji poročati o stanju bolnika, mora poročati po kakšnem bratu ali pa tajniku ustmeno ali pismeno. Ako ne stori nič, ne poroča ustmeno ali pismeno, dobi 14 dni suspenzije od društva. Vsak bolnik mora biti obiskan na dva dni in bolniški obiskovalec mora poročati natančno, v kakšnem stanju se nahaja bolnik, če je simulant ali je upravičen do bolniške podpore. Vsakdo mora povedati resnico, ker je to v prid društvu in S. N. P. J.

Joseph Pogačnik, tajnik.

Langeloth, Pa.

Društvo "Slovensko - Hrvatska Sloga," štev. 241, je sklenilo na zadnji seji, da se društvene seje vrše vsako prvo nedeljo v mesecu ob dveh popoldne pri br. Martinu Tkalčiču.

Od sedaj se obračajte v tajniških zadevah na novoizvoljenega tajnika Antona Lavrich, L. B. 133, So. Burgetstown, Pa.

Opominjam člane, da se vsi zanesljivo udeleže seje dne 5. marca ob dveh popoldne.

A. Lavrich, tajnik.

St. Louis, Mo.

Društvo "Planinski Raj," štev. 107 S. N. P. J., priredi veliko predpustno veselico v soboto dne 4. marca t. l. v "Češki dvorani" na 9. St. in Allen Ave.

Začetek točno ob sedmih zvečer. Vstopnina 15c.

Na veselico vabimo vljudno vsa slovanska društva v St. Louis, Mo. in okolici. Pričakujemo, da se slovansko občinstvo udeleži naše veselice v mnogem številu.

Za svežo pijačo, dober prigrizek in zabavo skrbi veselični odbor.

John Bertoncelj, tajnik.

Canonsburg, Pa.

Društvo "Postojnska Jama," štev. 138 S. N. P. J., priredi v soboto dne 4. marca veliko predpustno veselico, na katero vabi vljudno tukajšnje slovensko občinstvo.

Vstopnina je 50c, ženske so vstopnine proste.

Na svidenje dne 4. marca!

Odbor.

Javna zahvala.

V imenu mojega soproga in dece izrekam najprisrčnejšo zahvalo društvu "Slovenec," štev. 75 S. N. P. J., vsem bratom, članom in prijateljem, ki so nam pomagali v naši nesreči, ki jo je nam povzročil požar.

Marija Solič, članica društva "Slovenec," štev. 75.

— **V katerih okrajih poteče pogodba med rudarji in delodajalci?** Dne 31. marca t. l. poteče pogodba v sledečih okrajih.

Vzhodna Pennsylvania (okraj antracitnega premoga), okraji štev. 1, 7 in 9, rudarjev 175.000.

Zapadna Pennsylvania, okraj štev. 5, rudarjev 40,000.

Srednja Pennsylvania, okraj štev. 2, rudarjev 40,000.

Ohio, okraj štev. 6, rudarjev 40,000.

Indiana, okraj štev. 8, rudarjev 1,500.

Indiana, okraj štev. 11, rudarjev 20,000.

Illinois, okraj štev. 12, rudarjev 80,000.

Michigan, okraj štev. 24, rudarjev 3,500.

Iowa, okraj štev. 13, rudarjev 18,000.

Kentucky, okraj štev. 23, rudarjev 600.

West Virginia, okraj štev. 17, rudarjev 15,000.

V teh številkah so navedeni organizirani rudarji in rudarji, ki vživajo pridobitve strokovne organizacije in so pripravljeni štrajkati, če pride do stavke.

Tekom leta potečejo pogodbe v sledečih okrajih:

Kansas, okraj štev. 14, rudarjev 10,000.

Arkansas, Oklahoma in Texas, okraj štev. 21, rudarjev 12,000.

Missouri, okraj štev. 25, rudarjev 9,000.

Wyoming, okraj štev. 22, rudarjev 8,000.

Montana, okraj štev. 27, rudarjev 3,200.

Washington, okraj štev. 10, rudarjev 3,700.

V okraju štev. 29 West Virginia, ki šteje 15,000 rudarjev, poteče pogodba od sedaj dve leti, ali razmere se zboljšajo z zmislu pogodbe še v tem letu, da bodo enake razmeram v drugih okrajih.

— **Važno za delavce v Pennsylvaniji.** Komisija za udejstvenje zakona o zavarovanju proti nezgodam je odločila, da morajo tudi mali trgovci plačati odškodnino svojim uslužbencem, če so ponesrečili pri delu.

GLASILO
Slovenske Narodne Podporne Jednote

Izhaja tedensko.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE.

Uredništvo in upravništvo:
3019 SO. CRAWFORD AVE.
CHICAGO, ILL.

Velja za vse leto $1.00.

ORGAN of the
Slovenic National Benefit Society

Issued Weekly.

OWNED BY THE SLOVENIC NATIONAL BENEFIT SOCIETY.

OFFICE:
3019 SO. CRAWFORD AVE.
CHICAGO, ILL.
Telephone Lawndale 3801

Subscription, $1.00 per year.

31

Kaj potrebujejo delavci?

Že večkrat je kdo vprašal, kaj delavci potrebujejo, da zboljšajo svoje razmere in slišali smo: organizacijo, izobrazbo in solidarnost.

Ali ste kedaj razmišljali in se pogovarjali s svojimi tovariši, kaj te tri besede pomenijo? Ali ste jih kedaj poskusili raztolmačiti svojim tovarišem in dopovedati, kaj pomenijo? "Slovenska narodna podporna jednota" pravi v drugem členu pravil, da je njen namen zedinjevati in izobraževati. V resolucijah je bolj natančno povedano, kako se naj zedinjujemo (organiziramo), izobrazujemo in bomo solidarni drug z drugim. Geslo naše organizacije je torej tudi organizacija, izobrazba in solidarnost.

Organizacija — krasna in sveta beseda — pred katero se tresejo tirani in izkoriščevalci delavnega ljudstva, je prva naloga, ki jo mora izvesti delavstvo, če se hoče osvoboditi suženjskih spon in okov. Delavstvo se mora organizirati politično, strokovno in gospodarsko, da se bojuje vspešno za svoje cilje in izvojuje končno zmago. Najvažnejša je politična organizacija. V nji se organizira delavstvo kot razred, da iztrga gospodujočemu razredu politično moč. Če delavstvo ni organizirano politično, je gospodujočemu razredu igračica poslati v postavodajne zastope zastopnike svojih interesov. Ravnotako zasede s svojim golim orodjem vse javne službe, ki vestno spolnjuje vseh ukaze svojih gospodarjev, če pride do gospodarkih bojev — štrajkov med delodajalci in delavci. Tisti, ki ima politično moč, je tudi gospodar v državi. Danes imajo politično moč v državi kapitalisti, dasiravno so v manjšini, ker delavstvo ni v tisti meri organizirano politično kot bi moralo biti, če hoče osvojiti politično moč in postati gospodar v državi in nad svojo usodo. Delavstvo se mora politično organizirati, ako se hoče osvoboditi kapitalizma. Politično se danes organizira delavstvo v socialistični stranki, ker je to edina stranka, ki je sprejela v svoj program strmoglavljenje kapitalizma in osvoboditev delavstva iz gospodarske sužnosti. Druge poti, ki vodi v svobodo, ni za delavstvo, če hoče postati svobodno.

Strokovna oragnizacija je ravnotako važna za delavstvo kot politična organizacija, čeprav pravimo, da je politična organizacija najvažnejša. Če ni delavstvo organizirano strokovno, ne more biti tudi politično.

S strokovno organizacijo skrbi delavstvo v prvi vrsti, da kapitalisti ne morejo potisniti delavstva na življenske nižine kitajskih, japonskih in indijskih kulijev. Strokovna organizacija je orožje, s katerim si delavstvo v mejah današnje družbe že izvojuje boljše življenske in delovne razmere. Strokovna organizacija je obrambni ščit delavstva, s katerim odbija navale delodajalcev, če hočejo znižati plačo ali delavce v podjetju spremeniti v tope sužnje, ki slepo in brez godrnjanja vbogajo vsak migljaj svojih gospodarjev. Strokovna organizacija je neobhodno potrebna za delavstvo in raditega je vsak zaveden delavec strokovno organiziran, če mu je le mogoče pristopiti k strokovni organizaciji.

Gospodarska organizacija se cepi v razne organizacije: v podporno, konsumno, kooperativno itd. Med podporne organizacije spada tudi "Slovenska narodna podporna jednota." Namen teh organizacij je poleg drugih nalog, ki so jih sprejele v svoja pravila, podpirati svoje člane in članice v bolezni in nesreči, po njih smrti pa njih svojce. Nanem ni le plemenit in vzvišen, ampak organizacije vrše veliko socialno delo, ki bi ga morala vršiti država.

Delodajalci se ne brigajo za delavca, če zboli ali ponesreči. Niso jim mar otroci in žena delavca, če umrje. Delodajalci pravijo, da so storili svojo dolžnost, če so plačali delavca, dokler je delal zanje. V Ameriki ni državnega zavarovanja proti boleznim. V vseh državah še tudi nimamo zakonov za oskrbo otrok, če umrje prehranitelj družine. V nekterih državah imamo takozvani penzijski zakon za matere, ki je še pomanjkljiv. Te razmere silijo delavca, da se organizira v podporni organizaciji, da je preskrbljen v bolezni in nesreči in če je družinski oče, da se po njegovi smrti njegovi otroci ubranijo največje revščine.

Važne za delavce so tudi druge gospodarske organizacije: konsumna društva, produktivne zadruge, delavski domovi itd. S temi organizacijami delavstvo ojačuje svoje gospodarske razmere, da ložje vztraja v boju za svojim končnim ciljem — strmoglavljenjem kapitalizma.

Izobrazba je živa potreba za delavce. Nobene reči na svetu se kapitalisti tako ne boje kot izobraženega delavca, ki misli s svojimi možgani in ne potrebuje drugih, da mislijo zanj. Izobrazba se pa ne da stresti iz rokava in ne mogoče jo je prinesti kar čez noč. "Slovenska narodna podporna jednota" izdaja v izobraževalne namene svoj list, ki je kot tak vedno le delno sredstvo za izobrazbo. Delegatje na šesti redni konvenciji S. N. P. J. so uvideli potrebo splošne izobraževalne organizacije za vse Jugoslovane v Ameriki in sprejeli so resolucijo, v kateri priporočajo izobraževalno organizacijo, ki bi obsegala vse panoge izobrazbe. Le s pomočjo take organizacije je mogoče vzgojiti misleče ljudi, ki ne verjamejo v čudeže, čarovnije, v potrebo kraljev in drugih vladarjev, ampak se zavedajo, da ima vsak človek po naravnem zakonu pravico do vseh življenjskih sredstev, če da človeški družbi svoje znanje in svojo fizično moč, dokler je zdrav in krepak. Namen izobraževalne organizacije je prinesti luč in izobrazbo med ljudstvo, da ljudstvo dobi skozi organizacijo, kar mu ni dala kapitalistična država kot mačeha. Ljudje, ki mislijo, se bojujejo za zboljšanje družabnih razmer, povsod jih najdemo kot marljive delavce na družabnem polju za višjo kulturo in civilizacijo. Izobrazbe je treba in še enkrat izobrazbe, če hočemo odstraniti iz človeške družbe mezdno suženjstvo, ki tvori sramotno pego za sedanjo človeško družbo. Skozi izobrazbo se uči ljudstvo spoznavati resnico, ki jo danes prikrivajo ljudstvu. Izobrazba privede človeka do tega, da zna ločiti slabo od dobrega, da je lahko sam svoj sodnik in ne potrebujejo drugih, da bi mu sugestirali sodbo.

Solidarnost je tretja in zelo važna naloga za delavstvo. Solidarnost je najvišji izraz za besedo "sloga" in če jo prav razumemo in se ravnamo po nji, potem je minila nevarnost, da nas bo tlačila kedaj nesloga. Če hočemo biti solidarni, se moramo naučiti, da stojimo drug za drugim v vseh viharjih, ki jih prinaša življenje. Solidarni moramo biti v radosti, v žalosti, v zmagi in v porazu — živeti moramo drug z drugim in umreti skupaj, če je treba. Znak bratske solidarnosti sta roki na jednotinem gumbu. Kakor roki trdo držita druga drugo, tako trdno naj nas objema vez bratske solidarnosti — mlade in stare, sploh vse, ki si moramo s svojimi rokami ali z umom služiti svoj vsakdanji kruh. Oznanjujmo solidarnost, pridigajmo in priporočajmo jo, da postanemo močni in nepremagljivi.

Organizacija, izobrazba in solidarnost — spominjajmo se teh besed vedno in tolmačimo jih povsod. Ravnajmo se po teh besedah, učimo jih v kočah, kjer žive trpini, dokler ne bo nekega dne svet združen in bo iz miljonov grl zatiranih in tlačenih mogočno zaorila proti nebu:

"Vstanite bratje urno, smelo,
Rešitve se že bliža čas."

Wilsonov militarizem.

Povedali smo, da je vojni tajnik Garrison podal ostavko, ker ni soglašal z obliko militarizma, ki jo priporoča Wilson. Predsednikov ideal je, da se pomnoži milico in jo postavi pod zvezno kontrolo.

Ideja ni nova. Nekaj sličnega je priporočal Dunn, governer države Illinois, kmalu po izbruhu evropejske vojne, ko je dejal, da se pomnoži število prostovoljnih miličarjev, naj se sprejme zakon, da se milice ne sme rabiti proti štrajkajočim delavcem. Dunn in Wilson pripadata k demokratični stranki in popolnoma naravno je, če se nju misli glede forme oborožene sile zbližujejo in so sorodne.

Na prvi pogled priporočilo Wilsona izgleda zelo ljudsko. Stalna armada naj se ne poviša, temveč naj se pomnoži le število prostovoljnih miličarjev in to armado prostovoljnih milčarjev naj se postavi pod zvezno kontrolo. Če pretresemo natančno načrt Wilsona, spoznamo, da je ravnotako militarističen kot zahteva odstoplega vojnega tajnika Garrisona.

Garrison priporoča povečanje števila najetih vojakov, Wilson pa hoče povečati armado s prostovoljnim vstopom v milico. V obeh slučajih pa ostane kontrola nad militarističnim aparatom v rokah gospodujočega razreda, ki ga reprezentira uprava v Washingtonu.

Garrison priporoča odprto povečanje stalne armade, Wilson pa po ovinkih. Prostovoljna armada miličarjev, ki je pripravljena, da izvrši vsak ukaz uprave, se nič ne loči od stalne armade. Taka prostovoljna armada je stroj, s katerim razpolaga kapitalistični razred. Če so kapitalistični interesi v nevarnosti v deželi ob času stavke, bo taka armada ravno tako nastopila proti štrajkajočim delavcem kot stalna armada, magari če imamo še tako jasno zapisano v zakoniku, da se milice ne sme rabiti proti štrajkajočim delavcem. Ako so kapitalistični interesi v nevarnosti, se vedno najde izgovor, da je morala milica v interesu države in javnega miru nastopiti. Ameriški kapitalisti so se do sedaj še vedno pokazali, da so mojstri, če je treba ob času stavke vprizoriti izgrede, da nastopi vojaška sila. Del vladne eksekutive tvorijo tudi juristi, ki imajo nalogo, da zagovarjajo v zmislu obstoječih zakonov, ako je treba, vporabo vojaštva proti štrajkajočim delavcem.

Miličar se v bistvu prav nič ne loči od vojaka v stalni armadi. V trenotku, ko je poklican pod orožje, preneha biti civilist in je le delček aparata, ki mu pravimo militarizem in s katerim razpolaga v državi edino le gospodujoči razred, v današnji državi kapitalistični.

Tako miličarsko armado se ravno tako lahko izrabi za napad na druge države in z njo se lahko prisili v slučaju vojne druge državljane, da gredo v vojno, četudi so proti vojni, ker ni obrambna vojna, ampak je napadalna.

Zgodovina nam potrdi z dokazi, kako nevarna je vsaka armada, vzgojena v strogo militaristenem duhu, ljudstvu in njegovim pravicam, ki so zajamčene v ustavi. Napoleon I., katerega nekteri zgodovinarji imenujejo Velikega, ker je menda prelil mnogo krvi, je 10. novembra 1799. zasedel vhode francoskega parlamenta s 8000 vojaki, ko se je prepričal, da pojde armada z njim čez drn in strn. Vstopil je v parlament, govoril tam govoranco o zaroti političnih strank, ki je pa ostala brez vtisa. Zapustil je dvorano in se vrnil v spremstvu grenadirjev. V zborници je nastal vihar. Poslanci so ga obstopili in tresli za vrat. V tem kritičnem trenotku so ga potegnili grenadirji iz dvorane. Zbornica je zahtevala, da se Napoleona proglasi za izdajalca, a Lucian Bonaparte, brat Napoleona in predsednik zbornice, je poklical vojaštvo in dal z nasajenimi bajoneti izgnati poslance iz zbornice, mesto da bi nad Napoleonom izrekel progon.

Tako je zmagala parlamentna manjšina nad večino, ker je imela manjšina militaristično mašino za sabo.

In to kar se je nekdaj zgodilo, ne more nihče izreči, da se še enkrat ne ponovi v zgodovini, dokler gospodujoči razred razpolaga z armado, ki je le poslušen aparat tistega, ki mu ukazuje.

Vojaška zahteva Wilsona ni ljudska in ne more biti ljudska, dokler se milico lahko izrabi proti volji ljudstva za obrambo kapitalističnih interesov in če je treba tudi proti ljudstvu, če tako zahtevajo interesi kapitalizma.

Razne vesti.

— **Pogajanja glede nove lestvice v premogokopih.** Konferenca zastopnikov organiziranih rudarjev v Mobile, Ala., je končala. Takoj so nekteri listi zavpili, da bo splošna premogarska stavka, dasi niso imeli najmanjšega vzroka za tako pisavo. Konferenca se je potem nadaljevala v New Yorku.

Res je, da do sedaj še ni prišlo do nobenih trdnih in obveznih sklepov. Ali ravnotako je resnica, da se odborniki rudarske organizacije še vedno pogajajo z zastopniki operatorjev trdega in mehkega premoga in da je situacija zdaj taka, da ne pride najbrže do stavke.

Industrijalne razmere so ugodne in naročila na premog se množe. Ako operatorji nočejo sebe udariti po glavi, morajo priznati zahteve organiziranih rudarjev, da ne pride do štrajka. In danes še enkrat povdarimo, če pride do stavke, jo bo zakrivila le trmoglavost operatorjev.

Živila so se podražila, operatorjem se množi profit vsled naraščanja naročil in rudarji so povsem upravičeni do povišanja mezde in boljših delovnih razmer.

— **Sodnijska obravnava proti štirim mladeničem v Coloradu,** ki se jih smatra za zločince, ker so branili svoj dom napram najemnikom in milici, se bliža h koncu.

Porota sestoji iz farmarjev in živinorejcev, vendar upamo, da obtožence oproste. Pri sedanji obravnavi v Castle Rocku se je dokazalo, da so visoki državni uradniki soglašali z napadom na rudarsko taborišče pri Ludlowu.

Te sramotne pege ne izbriše tudi odslovitev generala Chaseja.

— **Važna sodnijska odločitev za delavce.** Honora Madelen je tožila Whitall Factory Co. za odškodnino in te dni je najvišje sodišče v državi Massachusetts razsodilo nji v prilog.

Honora Madelen je delala v tovarni za preproge. Ko je vlekla neko preprogo, je ponesrečila in državna industrijalna komisija za ponesrečbe ji je priznala $225,55 odškodnine. Družba je nastopila proti temu odloku, češ, da ima delavka srečno napako.

Sodišče je izreklo, da ni nikjer v zakonu zapisano, da odškodninski zakon varuje le zdrave ljudi.

— **Prostovoljno povišanje mezde.** Iz Philadelphije poročajo, da so v ladjedelnici Crampa povišali mezdo za 10 odstotkov. Prizadetih je 5000 delavcev.

— **Kaj so dosegli rudarji s štrajkom v Arizoni.** V bakrenih rudnikih v rudniškem okraju Clifton - Morenci - Metcalf, Arizona, je delalo do 5000 delavcev. Pred štrajkom ni bila rudarjem dovoljena organizacija. Rudar, ki je bil član rudarske organizacije, je bil takoj ob delo, če je družba izvedela, da je organiziran. Zdaj jim je dovoljena ali priznana nekakšna lokalna organizacija, pri kateri je 90% rudarjev.

Družba prizna delavski odbor in ravnatelji bodo enkrat v mesecu obdržavali s tem odborom skupno konferenco, na kateri bo lahko odbor predložil pritožbe rudarjev.

Pred štrajkom je bilo v navadi, da so mehikanski rudarji dobivali nižjo mezdo kot Američani. Zdaj bo enaka cena za delo ne glede, kdo izvršuje delo. Mehikanski in španski delavci bodo na ta način dobili 20% povišanja mezde. Določila se bode minimalna mezda na podlagi najvišje mezde za rudarje v državi. Plače izučenim delavcem so povišane. Vse delavce se sprejme zopet v delo in vsakega preddelavca se takoj odpusti, ki bi na kakšen način izkoriščal delavce v svojo korist.

— **Ogromni dohodki jeklarskega trusta.** "New York World" piše o veliki prosperiteti, ki se je naselila v Ameriki in za dokaz prinaša podatke iz finančnega poročila jeklarskega trusta.

Prosperiteto delavci prav malo občutijo, toliko bolj se pa drži kapitalistov, kar dokazujejo sledeče številke:

V minolem četrtletju je imel jeklarski trust $51,232,788 čistih dohodkov, ali $5,729,080 več kot v kateremsibodi četrtletju zadnjega leta. Delničarji so dobili navadno pet odstotno dividendo; preostanek nad dividendami in izdatki znaša $23,300.692, na banki je pa naloženih $105,000,000.

— **Iz premogarskih naselbin.** Iz Coshoctona, O., pišejo, da delajo v rudnikih v tem okraju, ali nekteri rudniki so prenapolnjeni z delavci in vozičkov primanjkuje. Rudarjem se ne priporoča, da bi sem hodili za delom. Ne delajo v rudnikih San Toy, Moxahala, Buckeye, Gasoline in 1431 v Crooksville distriktu. Rudnik Cannelville v Warsawi, Ohio, je zaprt, a mogoče je, da prično delati.

Iz Waterloo, Mo., nam poročajo, naj rudarji ne hodijo tje za delom. Delavne razmere v rudniku so pod vsako kritiko in organizirani rudarji so zaštrajkali, da gospode kompaniste nauče spoznavati, da so rudarji ljudje, s katerimi je treba pri delu ravnati človeško.

Iz Du Boisa, Pa., poročajo, da bi delali v drugem okraju najbrž vsaki dan, če ne bi primanjkovalo železniških voz. Dne 29. m. m. je pričela okrajna konferenca, da sestavi zahteve na podlagi zaključkov, ki so bili sprejeti na konveniji rudarjev. Najvažnejša je zahteva, da se ne dovoli nobenemu delati v rudniku, ki ni član rudarske organizacije.

Iz Meyersdale, Pa., poročajo, da v tem okraju rudarji niso bili organizirani. V okraju Somerset je zdaj mnogo organizatorjev na delu in rudarji jih povsod sprejemajo z veseljem. Dve podružnici rudarske organizacije sta bili ustanovljeni v Coal Run in Garettu. Kompanije imajo najete vohune, ki lazijo za organizatorji. Za rudarje v tej okolici je napočil čas, da se organizirajo, ker imajo kompanije mnogo naročil za premog.

Iz Dunlapa, Tenn., poročajo, da so se rudarji organizirali. Organizacija seveda ni bila všeč premogovniškim baronom in odpustili so najbolj delavne rudarje za organizacijo. Posledica takega početja je štrajk. Rudarji so prepričani, da zmagajo.

— **Rudarji pozor in ne dajte se zvabiti na led!** Nektere premogovniške družbe v Pennsylvaniji oglašajo, da primanjkuje rudarjev, dasiravno je plača visoka. Taki oglasi prihajajo navadno iz krajev, v katerih rudarji niso organizirani.

Danes je povsod dosti delavcev. Nobenemu podjetniku ni treba oglašati v listih za delavce, posebno če so delavne razmere ugodne. Taki oglasi imajo namen zvabiti dosti delavcev v selo, da potem delajo drugim, ki delajo, konkurenco.

Preden odpotujete v drug kraj, se obrnite do svojih prijateljev in znancev za pojasnila o delovnih razmerah. Če nimate prijateljev in znancev in je tam društvo S. N. P. J., se obrnite na društvenega tajnika za tozadevna pojasnila. Nikdar ne odpotujte v drug kraj, dokler nimate zanesljivega poročila o delovnih razmerah.

— **S premogovnega polja.** V okraju Georges Creek v Marylandu so odkrili novo premogovno polje. Premogova plast je debela šest in pol čevljev in se nahaja poleg starega rudnika Keely, ki so ga pred več leti zaprli, ker so mislili, da se premogova žila ne razteza dalje. Najnovejše preiskave so dognale, da je prekinila premogovo žilo neka notranja polsutba, ki se po kratkem presledku zopet razteza dalje.

Iz severozapadnih krajev prihajajo vesti o pomanjkanju premoga, ker primanjkuje železniških voz. Potrebujejo najmanj 10,000 železniških voz, da zadoste vsem potrebam.

V rudniku Ford Colliers Co. C. v pittsburškem okraju je zaštrajkalo 300 rudarjev, da prisilijo družbo znižati ceno za smodnik.

United States C. & C. Company v Gary W. Va. išče 400 rudarjev in obeta dobro mezdo in dobre delovne razmere. Ljudem, ki so nasprotniki rudarske organizacije, se ne more verjeti, da bodo držali, kar obljubijo.

V Bellaire, O., se je pod imenom Elkins C. & C. inkorporirala nova premogokopna družba, ki bo kopala premog s parnimi lopatami s površja, ko odkrijejo zemeljsko plast.

— **Jeklarski trust raste.** Trustovci naznanjajo, da bodo zgradili 1,500 peči za kok v bližini Clairtona, Pa.

— **Število nezgod v rudnikih se krči.** Rudniški urad v Washingtonu, D. C., poroča, da se je število nezgod v rudnikih znižalo. V rudnikih je zaposlenih 750,000 oseb, smrtnih slučajev je bilo 2264. Smrtni slučaji so se znižali od 3.22 pri tisoč na 2.95 v zadnjem letu.

— **Enak odškodninski zakon za vse države.** "Delodajalski in delavski odškodninski biro" je te dni obdržaval konferenco v Chicagu. Govorniki so povdarjali, da je 33 držav sprejelo zavarovanje proti nezgodam, ali zakoni so tako različni, da povzročajo velike neprilike.

Konferenca je sklenila, da se izdela zakon, ki ga naj potem osvoje vse države.

— **Znižanje mezde je povzročilo stavko.** Iz Dubuque, Ia., poročajo, da je zastavkalo 200 delavcev v tovarni Brunswick Balke Co., ker so jim znižali mezdo za 50 odstotkov.

Delavci so izdelovali omarice za Edisonove fonografe in približno zaslužili $4 na dan. Plačani so bili od kosa. Zdaj je družba znižala ceno za polovico in delavcem ni drugega preostajalo kot zaštrajkati.

— **Iz Silver Lake, N. I.,** poročajo, da so stopili v stavko delavci v tovarni Edison Phenel Co., ker je družba odklonila zahtevo za 5e povišanja mezde. Na to so tovarno zaprli, češ, da je treba popraviti stroje. Edison je obljubil, da preišče stvar. V splošnem upajo, da stavka kmalu konča.

— **Železničarji se pripravljajo.** Odborniki železniških organizacij izjavljajo, da splošno glasovanje ne bo končano pred osmim marcem.

Člani, ki so do sedaj odglasovali, so glasovali soglasno za osemurni delavnik in 50 odstotno povišanje mezde za nadčas.

Železniške organizacije so se pričele takoj pripravljati za kampanjo. Izvolile so odbor za tisk, ki ima nalogo, da nastopi proti lažem, ki jih železniške družbe trosijo v svet.

— **Pomiloščenje železostavbinskih delavcev.** Trije senatorji so priporočili predsedniku, da pomilosti železostavbinske delavce, ki so bili obtoženi dinamitnega zarotništva in seveda tudi obsojeni na več let ječe. Predsednik je rekel, da mora v tem oziru se posvetovati z glavnim pravdnikom Gregoryjem.

Jetniški uradniki priporočajo pomiloščenje.

— **Kako skrbe za pse!** V Philadelphiji je umrla neka Marija Murphy in zapustila posestvo, vredno $16,000. V svoji oporoki je določila, da gre neki dobrodelni družbi $1,000, poleg pa mora družba od ostale vsote izplačati vsaki teden $2 za vzdržavanje njenega psa.

— **Štrajk klavniških delavcev.** Iz Sioux City, Ia., poročajo, da so zastavkali delavci v klavnici mesarskih kraljev Cudahy in Armour, ker je bila odklonjena zahteva po povišanju mezde.

Od 2500 delavcev jih je ostalo na delu le 200. Delavci niso organizirani. Mesarski baroni so obljubili osem odstotno povišanje mezde in delavci so se vrnili na delo.

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904 — Inkorp. 17. junija 1907 v drž. Illinois.

GLAVNI STAN: CHICAGO, ILLINOIS.

UPRAVNI ODSEK:

Predsednik: John Vogrič, box 214, LaSalle, Ill.
I. Podpredsednik: Jože Bratkovič, 38 box, Franklin, Kans.
II. Podpredsednik: Jožef Kuhelj, 9469 Ewing ave. S. Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Telephone Lawndale 4635.
Blagajnik: Anton Terbovec, P. O. Box 1, Cicero, Ill.
Zapisnikar: John Molek, 4008 W. 31st St., Chicago, Ill.

NADZORNI ODSEK:

Jože Ambrožič, 351 box, Canonsburg, Pa.
Paul Berger, 741—1st St., La Salle, Ill.
F. S. Tauchar, 674 Ahsay Ave., Rock Springs, Wyo.

POROTNI ODSEK:

Anton Hrast, 811 95th Ave., New Duluth, Minn.
Anton Peterlin, 6307 St. Clair Ave., Cleveland, O.
Jože Radišek, 679 box, Smithon, Pa.
Rudolf Pleteršek, 436 box, Bridgeville, Pa.
Albina Hočevar, 680 Washington St., Milwaukee, Wis.

UREDNIK "GLASILA":

Jože Zavertnik, 3019 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

F. J. Kern, M. D., 6202 St. Clair ave., Cleveland, Ohio.

Vse denarne zadeve in stvari, ki se tičejo glavnega urada, se imajo pošiljati na gl. tajnika.

Pritožbe glede nerednega poslovanja na predsednika nadzornega odseka Jože Ambrožiču.

Zadeve prepirljive vsebine predsedniku porotnega odseka, A. Hrastu.

Vse druge stvari, ki imajo stik z "Glasilom", izvzemši spremembe naslovov uradnikov krajevnih društev pa Glasilu, 3019 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Življenje sužnjev v Ameriki.

ČOLNAR.

Spisal Friderik Gerstaecker, poslovenil J. Z.

Jack se je smejal, ko je videl kozolce, ki jih je preobračal pes. Komaj se je glasilo ostro lajanje prek močvirja, že so plavale bestije od vseh strani proti psu. Ko jih je pes še nadalje predrzno izzival, ga je v petih minutah obdalo dvajset aligatorjev, ki so s svojimi malimi hudobnimi očmi hlastno mežikali proti njemu in plavali krog debla, s katerim niso vedeli, kaj bi storili.

"'To je prav," je rekel Jack, kateremu je pričelo prihajati vroče, ko je videl toliko strašnih živali. Mejtem je gledal ciprese in preudarjal, če bi ne bilo mogoče splezati v sili po gladkem deblu navzgor.

"No, zdaj psiček vabi družbo in bo moral pogostiti gospodo s svojim medlim telesom . . . Jaz pa sedim kot ujetnik na prostoru, ki je deset čevljev dolg in dvanajst širok. Takole lahko sedim skozi celo noč, dokler se tem prokletim bestijam ne zljubi plavati odtod. Psi imajo danes srečo in tudi mojemu psu mogoče že prihaja na misel, da je naredil veliko neumnost."

Dozdevno je bilo tako. Mogoče je pes opazil, da je temveč aligatorjev prihajalo, tem glasneje je lajal, in nakrat je utihnil in gledal oprezno na levo in desno. Potem se je vlegel na deblu na trebuh in tiščal glavo k deblu, da bi zavzel kolikor mogoče malo prostora. Prepozno je postal previden, kajti družba v vodi je vedela, da pes leži na deblu in želela ga je imeti v vodi. Aligatorji so kmalu pronašli, da s plavanjem ne pridejo do cilja, izmislili so si drug načrt, ki jim je zagotovljal uspeh.

Neki aligator, skoraj najmočnejši, dolg od 13—14 čevljev, dvignil se je z ostrookrempljenimi prednjimi nogami na deblo. Mejtem, ko se je z repom opiral ob dno, je porival luskinato telo iz vode bolj in bolj navzgor. Prihajal je psu bliže, ki je renčal in kazal zobe. V tem trenotku mu je prišel drug aligator na pomoč. Nevoščljiv je bil tovarišu, da bi mu pred nosom vzel prigrizek, močan je bil skoraj kot on, planil je nanj in ga vrgel z debla. Bila je pomoč, ki bi skoraj psu škodila. Deblo se je pričelo zibati, ker je padla teža z njega, in pes se je moral vpreti na vse štiri, da je obdržal svoj nezanesljiv sedež na okroglem, gladkem deblu od zgoraj. Kljub temu se je obdržal in videl je, kako je njegov pomočnik prejel kazen.

Veliki aligator je zameril, da je bil napaden in se je besno vrgel na napadalca. Ta pa tudi ni bil pri volji, da bi ga ugnal v kozji rog, in v naslednjem trenotku sta mogočni živali tako bičali z repoma vodo in hlastali z žreli, da je pena sikala visoko v zrak in celo do mesta, kjer je Jack stal neodločen.

Mejtem je hotel slabejši aligator izrabiti čas, ko sta se močnejša tovariša tepla za plen, napadel je deblo in splezal nanj. Ali ravnotako hitro je moral z debla, ne da bi dosegel svoj cilj, kajti stari aligator ni bil tako lahkomiselu, da bi tekom boja pustil svoj plen izpred oči. Kakor nevihta, puščajoč peno za sabo, je priplaval, se dvignil iz vode, da pogleda nizdol, če se kdo upa njemu vzeti, kar smatra za svoje.

Jack je stal komaj dvajset korakov oddaljen med tremi drevesi in ni vedel, kaj naj stori: ali naj pomaga psu, ali ga prepusti njegovi usodi. Če se zadnje zgodi, je upal, da mu zveri dovolijo odhod, dasiravno je sam zakrivil neumni dogodek. Mali psiček se mu je smilil, sam sebi pa tudi. Stari aligator je medtem kazal srčnato stran zapeljivo in pri prvem strelu se je prepričal, da krogle gredo skozi kožo. Ne da bi dolgo premišljeval, je pomeril na vzpenjajočega aligatorja in sprožil. Če ga kasneje napadejo, se bo že branil.

Aligator je po strelu obstal, ali Jack je videl luknjo, ki jo je napravila kroglja in iz katere je vrela kri. Nakrat je aligatorju omahnila leva taca, glava se mu je sklenila na stran in planil je s ploskom v vodo.

Zopet je moral pes balancirati in doživel je veselje, da je videl drugega aligatorja plezati na deblo, ki se ni brigal za strel. Hitro je Jack nabasal puško in počila je, preden je novi sovražnik dosegel psa, da je postal neškodljiv.

Ta vriš je bil drugim aligatorjem zopern. Pustili so mrtveca na bojišču in odstranili so se, vendar so pa ostali v strelni daljavi.

Pes je imel zdaj ugodnost, da zapusti deblo in zbeži k svojemu gospodarju, vendar pa ni zaupal bestijam. Aligatorji, dasi smrtno zadeti, so se zvijali v vodi, ki so jo barvali s svojo krvjo. Jack ga je poklical parkrat, pa ni nič izdalo, in zaklical je smehljaje.

"No, seveda, najprvo si je gobec brusil tam gori, kakor da bi hotel vse požreti, zdaj pa ne ve, kje je. Fej! Sram te bodi! Vendar pa mislim, da prepodimo druge klativiteze še malo dalj v močvirje. Potem pa poskusim, da te sam dosežem."

Po teh besedah je zopet nabasal puško in streljal na bestije, ki jih je bilo komaj videti na vodi. Od vode je prihajal blesk, pa ni mogel natančno meriti. Kamor je meril, je videl cilj le par palcev nad vodo in streljal je čez nje. Vendar je pa dosegel namen. Aligatorji so se odstranjevali od njega in Jack se je odločil, da zapusti nevarno mesto. Če jih pes še enkrat privabi, lahko tudi njega napadejo, drevje je pa gladko in debelo, da ne more splezati nanj. Ko je zopet nabasal puško, je skušal najprvo zvabiti psa z debla. Psa zdaj ni bilo treba dvakrat prositi. Ko je Jack stopil k deblu, se je majhna, prestrašena živalica priplazila k njemu cvileče in je bila vesela, da jo je vzel v naročje.

"Aha," se je smejal Jack, "ali si zapomnil. No, zdaj bo tvoj gobček močal, ako ne boš med svojimi. Zdaj je skrajni čas, da prideva iz tega vražjega močvirja, iz katerega vzamem le tale spomin."

In vzel je psa pod levo pazduho, privezal vrvico krog bližnjega ustreljenega aligatorja in vlekel težko truplo, ki ga je napol nosila voda, za sabo proti obrežju. Aligatorjev se mu ni bilo treba bati. Aligatorji prestrašeni vsled strelov, se niso več približali in kmalu je s svojim plenom dospel do nasipa, kjer se je malo trudil, preden je aligatorja potegnil pod bližje drevje.

4.—Eksekucija.

Jacku je že Poleridge povedal na ladji, da so aligtaorji vžitni, ki mu je zatrjeval, da ni boljše delikatese na svetu. Ko je videl veliko bestijo ležati pred seboj, od katere je dišalo po moškatu, mu je prešla slast do jela. Odločil se je, da odreže iz hrbta kos kože za sedlo. Na ustrojeni koži, s katere je treba odstraniti luskine, ostanejo le risbe in znamenja luskin, kar na sedlu prav lepo izgleda. Ko je to opravljal, je slekel obleko, izvil in jo posušil na solncu. Zvil je potem kožo, jo obesil na kratki vrvi prek ramena in se podal s psom proti domu.

V začetku je bil neodločen, kam bi se obrnil. Želja se je obudila v njem, da vidi še enkrat mlado dekle, mogoče saj slučajno, da izve, kdo je. To ga je napotilo, da je šel v isti smeri, v kateri je ona izginila. Najti ni mogel pota in stopajoč ob plotu je naletel na majhen močvirnat pas, kterega ni mogla prekoračiti. V mokrem svetu kroginkrog ni bilo poznati njenih stopinj.

"Ta je — — — vrag naj vzame vse, splezala čez plot!" je brenčal Jack in ogledoval skimajoč visok plot, ki je obdajal bombažev nasad. Ali to se je dalo pronajti. Jack je bil lovec, da je lahko sledil. Vrnil se je k mestu, kjer je šla od nasipa počez po travniku in je kmalu našel odtise majhnih, nežnih nog v travi. Sledil jim je previdno in počasi in kmalu prišel do plota, na polju, na mehkem svetu je pa videl sled dekleta prav razločno.

"Pri vseh vetrovih," se je smejal Jack," če so mlade dame v Louizijani tako krepke peš, bi jih rad videl v sedlu . . . Pst!" je zaklical sam sebi in obstal. . ." mogoče je bila ktera izmed jahalk od sinoči — ali kaj naj pa išče sama v močvirju? No, to moram izvedeti in če grem za majhnim, nežnim sledom, jo mogoče najdem tamle na drugi strani."

Hitro je bil prek plota, a vzeti je moral psa zopet pod pazduho. Od tukaj je lahko stopal za sledom, ki ga je pripeljal do pota, ki je vodil prek polja. Tukaj je moral še enkrat čez plot in spoznal je, da ga pot vodi direktno do plantaže in po četrt urni hoji je dospel do prvih poslopij.

(Dalje prihodnjič.)

Razno.

— **Omejitev osebne svobode.** Thomas B. Smith, župan miljonskega mesta Philadelphija, je izdal ukaz, v katerem prepoveduje mestnim uslužbencem uživanje alkoholičnih pijač.

— **Zakon za varstvo otrok v nevarnosti.** Kongresnik Keating se boji, da bodo zavlekli njegovo predlogo za varstvo otrok. Zakon je zbornica sprejela s 337 glasovi proti 46. V senatu ima predloga nasprotnike v senatorjih iz južnih držav, ki zastopajo interese bombažnih baronov. Keating se boji, da se predloge ne predloži senatu v razpravo, dokler ne pride na dnevni red zadeva glede oboroževalnega pripravljanja, da tako izigne somoodsebe zanimanje za predlogo.

Če pridejo na dnevni red predlogi glede oboroževanja, bodo zastopniki iz juga oponirali tem predlogom, če se jih ne potolaži s tem, da se pozabi na predlogo za varstvo otrok.

Tako ovirajo "ljudski" zastopniki socialno zakonodajo v kapitalistični državi. Ljudstvo jih pa vseeno voli, četudi ne zastopajo ljudskih interesov.

— **Človekoljubni kapitalisti?** V Winstonu Salem, N. C. ima tvrdka R. J. Reynold veliko tobačno tovarno. Tvrdka nasprotuje strokovni organizaciji delavcev, vendar pa hoče javnosti pokazati, da ima čuteče srce za svoje delavce. Družba je svoje dobro srce razkrila v sledeči ponudbi:

"Na zadnji plačilni dan v letu 1916 bomo vsakemu našemu delavcu na priporočilo preddelavca izplačali dva odstotka od zaslužka v letu 1915 v gotovini, če je v tem letu za nas delal redno in zvesto, seveda če bomo zanj imeli delo skozi celo leto. Ta ponudba se lahko v prihodnjem letu ponovi, če pronajdemo, da delavec za ta priboljšek pri plači izvrši dobro delo."

Povprečni zaslužek v tovarni pri deseturnem delu je šest dolarjev na teden. Če delavec skozi celo leto pridno dela, kar se težko zgodi pri taki plači, zasluži šele 312 dolarjev. Koncem leta dobi potem 2 odstotka od tega zaslužka v gotovini, ali celih $6.12. Kajne, to so kapitalisti dobrosrčni ljudje!

— **Praktična agitacija za cerkev.** Število vernikov, ki hodi v pabtistovsko cerkev na 23. ulici in Michigan ave v Chicagu, ne more biti veliko, ker drugače bi pridigar ne naznanil, da dobi vsakdo hlebec kruha, ki pride prihodnjo nedeljo v cerkev.

— **Roparski napad.** Ko se je 26 let stari kočarjev sin Andrej Dolenc iz Bukovščine štev. 41. obč. Selce, vračal iz Besnice, kamor je bil šel za očeta po neki denar, ga je ob desetih ponoči na cesti pod Sv. Joštom neki neznanec, skrit v grmovju, obstrelil v obe nogi. Ranjen v obe stopali se zdravi v deželni bolnišnici.

VSAKEMU, kteri mi pošlje naslove svojih prijateljev in znancev živečih v Ameriki, mu pošljem lep spomin.

HENRY J. SCHNITZER,
Bankir
141 Washington St. New York.

Mr. Clemens Raduchs, 324 Palmer St., Detroit, Mich., je rabil Severovo Zdravilo za obisti in jetra ko je imel obistno neprilико ter nam je pisal: "Bil sem bolan več kot eno leto in pol. Potem sem izvedel o Severovem Zdravilu za obisti in jetra ter sem bil obolšan. Radi tega lahko priporočam to zdravilo vsim, ki trpijo vsled obistnih neprilik."

Kadar vas hrbet boli

iščite vzrok. Mogoče je, da ga povzroča kaka obistna neprilika in zato rabite

Severa's Kidney and Liver Remedy (Severovo Zdravilo za obisti in jetra) ki vas bo spravilo na pot k zdravju. Rabi se naj v slučajih vnetja obisti ali mehurja, zadrževanja ali puščanja goste vode, oteklih nog in bola v hrbtu katerega povzročajo obistne neprilike in v slučajih zlatenice ali kislega želodca. Izkazalo se je tudi kot zelo uspešno za odpravo močenja postelje pri otrocih.

Zapeka se ponavadi tudi pojavija med časom obistnih neprilik in da se pomaga zdravljenju, naj se rabi tudi SEVERA'S BALSAM OF LIFE [Severov Življenski Balsam] kateri je že večkrat izkazal svojo vrednost v zvezi s Severovim Zdravilom za obisti in jetra.

Cena Severovega Zdravila za obisti in jetra: 50c a $1.00.
Cena Severovega Življenskega Balzama: 75c.

V prašajte vašega lekarnarja za Severove Pripravke. Ako vas ne more založiti, naročite jih od nas.

W. F. SEVERA CO., Cedar Rapids, Iowa

FARMA NA PRODAJ.

Proda se 40 akrov obsežna farma, dobra zemlja in ugodna prilika, le 1½ milje do železniške postaje. 30 akrov je izčiščenega in posejana je detelja in trava, 10 akrov je pa gojzda. Nova hiša, spodaj je sezidana klet, hlevi, senik in druga potrebna poslopja so dobro vrejena. Pred hišo je vrt posajen s sadnim drevjem. Proda se tudi 10 glav goveje živine, 1 konj, 1 stara svinja, 20 kokoši, 2 voza, sani, 10 ton sena, 1000 čevljev lesa, stroj za smetano, šivalni stroj in sploh vse pohištvo je na prodaj. Cena vsemu skupaj je $2.600.00. Plačati takoj pri nakupu je treba le $1.000, za drugo pa počakam po dogovoru. Za natančnejša pojasnila pišite lastniku posestva.

M. A. KLEMENCHICH,
Willard, Wis. (Clark County).
(Advertisement.)

DR. ADOLF MACH
ZOBOZDRAVNIK
Uradne ure: 9 do 12 dop. 1 do 6 pop. 7:30 do 9 zvečer. Ob nedeljah po dogovoru.
2601 S. Lawndale Av. vogal 26 St
CHICAGO, ILLINOIS.

AKO se še niste naročili na bodoči dnevnik "Prosveto", potem storite to še danes.

AKO hočete svedeti za naslov kakega Vašega sorodnika, znanca in prijatelja,

AKO imate na prodaj kako zemljišče, farmo, trgovino ali hišo,

AKO hočete—da bode Vaša trgovina, ali podjetje še bolj napredovalo:

OGLAŠUJTE v največjem slovenskem tedniku v

"Glasilu S. N. P. Jednote"!

13,000 naročnikov.

STUD DO JEDIL.

V LEKARNAH

CENA $1.00

Kaj je vzrok izgube slasti do jedi? Večkrat se pripeti, da na nenakrat zgubimo slast do jedi in da se nam celo studi. Zdi se kot bi narava sama zahtevala, da zmanjšamo jemanje jedil, ker jih ne moramo prebaviti. Oslabšani prebavni živci ne morejo več prebavljati kot navadno in zato se upreje vzeti več. To znači, da potrebujejo pomoči, da zopet pričnejo svoje delovanje brez utrujenosti. Mi priporočamo

TRINERJEVO Ameriško Prebavno Grenko Vino

Ta veleznana zmes bode najprve izčistila notranje prebavne dele, jih ojačila in dala jim dovolj moči. Zguba slasti in stud do jedil se bode polagoma zgubil in vi boste zopet imeli

SLAST DO JEDI,
OJAČEN ŽIVOT IN
MOČ ZA MISLITI.

Kakor hitro pripomočki za veselo življenje primanjkujejo, morali bi rabiti Trinerjevo ameriško prebavno grenko vino in spoznali boste zaželeni, da je zelo koristno. Rabite ga tudi proti

NEREDNOSTI PO JEDI,
ZAPETJU,
KISLO ALI GRENKO KOLCANJE,
BIGANJE,
PLIN — UJED.

Lahko ste gotovi, da Trinerjevo Ameriško prebavno grenko vino vam bode dalo pomoč.

Vsaka družina morala bi vedno imeti dobre zdravile proti kašlju pri rokah. Morali bi najraje imeti Triner's Cough Sedative, kateri ne vsebuje strupenih snovi, kot morfin in kloroform. Rabite proti kašlju, bronkitam, zagrijenju, bolečinam v grlu i t. d. Cena 25c in 50c. Po pošti 35c in 60c.

Jos. Triner
IZDELOVATELJ
1333-39 So. ASHLAND AVE. CHICAGO, ILLINOIS.

Slepi agitator.

Jože Ambrožič.

Igrokaz v treh dejanjih in štirih prizorih iz premogarskega življenja na vzhodnem premogovnem polju.

Osebe:

Slepi Martin, star premogar.
Anica, njegova hči,
Tone, premogar in društveni tajnik S. N. P. J.
Andrej, premogar in prijatelj slepega Martina.
Janez, podomače Praksa, premogar.
Jože, premogar.
Ana, njegova žena.
Albert Zgaga, deputij.
Premogarji in deputiji.

Prvo dejanje.

Prvi prizor.

Jedilna soba, pri slepem Martinu. Anica (pospravlja in poje):

Jaz sem tudi rožica,
V vrtu božjem vsajena,
Skrivam se zdaj tu zdaj tam,
Vtrgati se pa ne dam.

(Potegne iz jopice štiri peresno deteljico in jo ogleduje). Pravijo, če človek nosi tako deteljico pri sebi, da izve misli drugega — (Vzdihne.) Ah, da bi vedela njegove misli . . . (Užaljeno.) Čemu so neki možki tako boječi? Ako bi bila fant, bi rekla: Ti dekle! Ti si kraljica mojega srca, ljubim Te! Ali maraš zares?

(Sliši se tipanje s palico. Anica hiti z delom. Slepi Martin vstopi.): Si že dokončala delo?

Anica: Kmalu bodem oče, kmalu.

Slepi Martin: Saj danes se ravno ne mudi, nedelja je, kadar dokončaš, mi prebereš kaj iz "Glasila" ali "Proletarca."

Anica: Takoj, samo v kuhinjo pogledam. (Odide na levo).

Slepi Martin: Sedaj naj pridejo tisti, ki so prerokovali, smrt vsem naprednim jednotam že pri porodu . . .

Anica (vstopi): Oče zajuterk je pripravljen. (Sliši se trkanje. Tone vstopi s tajniško knjigo pod pazduho): Dobro jutro oče! Slepi Martin. Ali si ti Tone?

Tone (gleda Anico): Da oče, da, Kako se imate oče?

Slepi Martin: Že gre, ravno sedaj mi začne deklina brati iz lista. (Vzdigne "Glasilo" ležeče na mizi.) Vsedi se Tone.

Tone: Ne morem oče. Na sejo grem, pa sem se malo pri vas oglasil.

Slepi Martin: Saj res, že druga nedelja je v meseecu. Ste sprejeli kaj novih članov v kratkem?

Tone (pobito): Malo, nekateri se ne zanimajo, drugi imajo našo jednoto za brezversko, tretji, ki je že pri društvu, pa pravi, da bode odstopil. Žalostno je v naši naselbini.

Slepi Martin (strogo): In ti kot tajnik društva, gledaš vse to z mirnim očesom? (Žalostno.) Tone, Tone, za drugega človeka sem te imel.

Tone: Kaj pa naj storim ali se naj pretepam z njimi? (Proti Anici.) Saj sem že tako dovolj nesrečen.

Slepi Martin: Nisem te mislil žaliti; vem, da je težko, toda rabi mene za agitacijo . . . Kaži mene za zgled, povej jim koliko sem že jaz prejel od jednote. (Proti hčeri) Pojdi po denar, da plačam asesment.

Tone: Oče, čemu plačujete asesment, vi vendar dobite posmrtnino izplačano, kadar hočete. Saj vendar veste, da za izgubo obeh očes se plača posmrtnino.

Slepi Martin: Ho, ho, (se nasmeje britko), posmrtnina si rekel, ne fant moj, na to še lahko čakam, ne uide mi, shranjena je pri S. N. P. J. . . . (S povdarkom, in se vzravna.) Pa tudi veš, da s tistim denarjem izgubim tisoče bratov in sester? (Odločno.) Več so mi vredni bratje in sestre pri S. N. P. J. kakor pa denar.

(Anica pride in da Tonetu denar na kar ta zabeleži v knjigo).

Tone: Zdravi oče! Po seji mogoče pridem v vas. (Odide na desno)

Slepi Martin: Le pridi! (Proti hčeri) Ni napačen tale fant, samo poduka mu je še treba.

Anica (boječe): Oče!

Slepi Martin: Kaj hočeš?

Anica (gleda v tla): Je li res, če ima dekle štveteroperesno deteljico, da izve od drugega njegove misli?

Slepi Martin: Kedo ti je pa zopet to natvezil? Čegave misli bi pa rada izvedela?

Anica (v zadregi): Nobenega... (odhiti iz sobe.)

Slepi Martin (vstane, odide): Pred dvema letima, ko sem izgubil vid, bila je še otrok, danes hoče že vedeti misli drugega. Pride čas in zasadi otrokom ljubezen v srce. (Resignirano) Pazi še tako na nje, vseeno ti uhajajo črez plot.

Zagrinjalo pade.

Drugi prizor.

Prejšna soba, toda prazna.

Sliši se trkanje, nato vstopi Andrej. Andrej: Hej Martin, kje pa si, menda se nisi spremenil v gos, kakor njega dni tvoj patron, Bog mu daj nebesa.

(Sliši se glas v ozadju: Takoj pridem, takoj; le malo počakaj.

Andrej (hodi po sobi gor in dol, sam med seboj na glas): Ja, ako se človek spomni; ko sva ga z Martinom kopala na Vestfalskem. Jaz — veseljak, vrtel sem dekleta po gostilnah in tolkel s peto ob tla (pomežikne in poči s palcem) Martin je pa sedel doma in bral časopise. Pa kaj (zamahne z roko) vsak človek ima svoje veselje, saj ga je imel še Kristus na zadnjo uro z desnim razbojnikom. Enkrat sva se malce grdo gledala z Martinom radi njegove žene, ko je bila še dekle, pa žena ti je iz vraga, in se je iz treh lisičjih repov povila. Ljubimkuje rada z lepim fantom, kadar pa hoče zlezti v zakonski stan,tedaj vzame pa raje pametnejšega, če ravno ni tako lep.

Anica (prihiti v sobo, vidi Andreja in obstoji pri vratih).

Andrej: Kaj si se me pa tako vstrašila?

Anica (prisiljeno) Jaz se nisem vstrašila, ne.

Andrej (se ji približa ljubeznjivo) Povej Anica, meni lahko zaupaš, ker lasje postajajo sivi. Kajne, mislila si, da je v sobi nekdo drugi, ki biva tu notri (pri tem pokaže s prstom na njene grudi).

Anica (kakor da ga ne ume): Hočete piva?"

Andrej: Pijačo pa zmirom. (Anica odhiti.)

Andrej (zopet sam): Vrag me vzemi, ako bi rad ne trpel tri dni v peklu, samo da bi bil en dan ženska, da spoznam vse njene skrivnosti, občutke in tisto njeno lisičjo prekanjenost. Na, (pokaže proti durim, kamor je Anica odšla) včeraj je bila otrok, danes je že dekle, pojutrajšnjem bode mogoče že cela pošast, ki bode kričala nad možem.

Anica (se vrne in postavi steklenico na mizo): Pijte stric!

Andrej (pije): Vidiš Anica, kadar te pogledam, pa mislim, da sem štirindvajset let star, in da sem na Vestfalskem, ko sem še tvojo mater, no, ja, hm, (pije)

Anica (hitro): Ko ste še mojo mamo radi imeli?

Andrej (na videz hud): Kedo je to rekel? Jaz ne.

Anica: Rekli niste, ali mislili ste.

Andrej (požuga s prstom): Vjela si me ti tičica, kakor sem bil jaz nekoč mojo mater. Vsi otroci v vasi so imeli očete, samo jaz sem bil brez njega. Pa vprašam mater: Kako pa je to, da jaz nimam očeta? Tiho bodi sinek, je dejala mati, tvoj oče je velik gospod. Jaz pa v svoji nedolžni duši nisem poznal večjega gospoda od našega župnika, pa sem dejal: Naš župnik. Mati me je vdarila in rekla: Ti pošast, kedo ti je pa to povedal . . . Tako si me ti sedaj vjela.

Anica (se pomakne bliže njega): Pravite, da ste imeli mojo mamo radi?

Andrej: Kaj je to kaj hudega, vsaj se vendar morajo ljudje ljubiti med seboj.

Anica (se zasmeje): Rada bi izvedela nekaj, pa se motiš. Saj nisem rekel, da je imela tudi tvoja pokojna mama mene rada, imel sem samo jaz njo. (Sam sebi) Ja kakšne so ženske, še od svoje matere bi rada grehe izvedela.

(Anica mu jezno obrne hrbet)

Tone (vstopi in gleda začudeno oba): Kako pa sediš Anica s hrbtom proti mizi?

Anica ga pogleda nagajivo.

Andrej: No, Anica, ako hočeš, povem sedaj, naj Tone sliši."

Anica (poskoči k Andreju ter mu maši z roko usta): Sedaj ne, nikakor ne.

Tone (gleda začudeno oba): Izvem vseeno, zakaj gre.

Andrej in Anica (hkratu): Nikoli, ako ti ne povsva.

Tone (zaničljivo): Briga me!

Anica: Mene jako malo glava boli, če te briga ali ne (odide po pivo med vrati se nasmehne Andreju)

Andrej: Vsedi se Tone, se kaj pomeniva. Ne drži se tako grdo, kakor bi gliste jedel. Bog je človeka vstvaril, da se smeji.

Tone (se vsede): Vi se lahko smejete, ki vzamete vsako stvar od šaljive strani. Verjemite mi, rad bi bil na vašem mestu.

Andrej: Ne vem, ako bodeš kedaj, jaz sem bil že na tvojem, recimo takrat, ko sem se pri Ančkini materi ženil. (Povzdigne glas) Ali ne misli, da sem zavijal oči, kakor dela dandanašnja mladina, ki ti gleda v mesec kakor maček, ki se naje ribjih kosti.

Tone (hlastno): Kako ste pa vi naredili?

Andrej (smeje): Jaz — napil sem se za smrt, drugo jutro pa glavo umil z mrzlo vodo, in moj patron sv. Andrej, ki pravijo, da je bil dvakrat rojen, mi je priča, da bi jo ne spoznal, ako bi jo bil drugi dan srečal, četudi mi je hotelo prejšnji večer srce počiti radi nje.

Tone (vzdihne): Da bi jaz mogel tako.

Anica vstopi in vodi očeta za roko, ki drži časopis v roki.

Andrej (ga prime za roko in mu jo strese): Ne vem ali se učiš brati ali kaj, ko imaš časopis v roki.

Slepi Martin: Ne norčuj se vedno, malo preje mi ga je dekle vsega prebrala, jaz sem ga sedaj pa držal v roki, pa sem mislil v duhu, tu so politične stvari, na tej strani novice, in se pri tem spominjam nazaj, ko sem še videl in ga komaj pričakoval vsako soboto.

Andrej: Tudi meni jako vstreza, dasi nisem eden tistih, ki drži vedno glavo v časopisu. Ta list se mi je pa prikupil, (proti Tonetu) Asesmenta ne morem plačati ta mesec, zapil sem.

Tone: Ne vem, ako bode mogoče? V blagajni nimamo denarja.

Slepi Martin: To bi vendar moral vedeti, da je asesment prva stvar, potem šele pijača.

Andrej. "Saj sem, ali ne zaslužim skoro nič. Kamna imam v prostoru več kakor premoga, toliko da mi je ostalo za društvo, a grlo sem imel suho kakor kepa ob ajdovi setvi.

Tone: Verjamem vam, saj tudi jaz skoro nič ne zaslužim (pogleda žalostno Anico.)

Slepi Martin: Zakaj ne zaštrajkate, organizator je že celi mesec tu, on pravi, sedaj ali pa nikoli. Osem ur dela, priznanje organizacije in plačo po unijski lestvici.

Tone: Jaz tudi upam, saj slabeje ne more biti. Dobim vozičke, ali na mesto premoga nakladam kamenje in to zastonj.

Andrej: Pri meni je ravno tako, če že nakladam premog, pa naj naložim kakor hočem, ne tehta nič. Jaz sem takoj za štrajk, saj je vseeno, če ležim lačen na solncu, ali delam pa v jami zastonj.

Slepi Martin: Stvar je prikipela do vrhunca. Rov številka 1 in 2 sta takoj za štrajk, ako ste tudi vi od številke 4. Številka 3 ne dela, stoji pa v njej toliko vode, če sesalke ne gredo noč in dan, zalije številko 4. In tega gospodje ne bodo pustili. Zmaga je vaša, ako hočete. Agitirajte, da se zboljša naš položaj . . . (vzdihne.) Zakaj sem jaz slep?

Tone: Nocoj je shod, grem krog Slovencev in jih skličem skupaj (vstane da odide).

Anica (postopi za njim) prosečе): Delaj, da zaštrajkate, ne bodi bojazljivec. (žalostno) kako bi bila nesrečna, da te vidim kot skeba. K nam ne bi smel več priti in tudi tajnik ne bi bil več narodne (si obriše oči s predpasnikom).

Tone: Poslušaj Anica! Prišel sem v Ameriko kot neveden sin, kmečkih starišev, danes se pa imam jaz in tisoči drugih zahvaliti ravno S. N. P. J., da nosimo prepričanje v srcu, ki je le za blagor delavstva.

Anica mu poda roko. Tone jo hoče poljubiti, ona se mu umakne): Po štrajku.

(Tone: Da, po zmagi (dide.)

Andrej (resignirano): Na! — sedaj sem mislil, da bodem samo za en mesec suspendiran, sedaj bodem pa še izobčen, ker štrajk ne bode tako hitro končan.

Slepi Martin: Bodem pa jaz plačeval za tebe (Andrej mu strese roko. Martin odide z Anico na levo.)

Andrej (sam in s povdarkom): Zmagamo kakor gotovo sem fajmoštrov sin (Odide pojoč). Zagrinjalo pade.

Drugo dejanje.

Tretji prizor.

Pot, ki vodi k rudniku. Grmovje ob straneh. V daljavi rudarske koče.

Andrej (pride od desne, slabo oblečen, na glavi premogarsko kapo, se tiplje po žepih): Sedaj mi je še tobaka zmanjkalo, in tega vsega so krivi ti prokleti skebi, in še Kranjci so med njimi. Pa kaj — jaz še potrpim, ali oni so reveži, ki imajo družine. Da bi imel vsaj malo tobaka (se zopet tiplje po žepih).

Janez, podomače Praksa (pride s pikom na rami): Kaj se pa tiplješ, pa ne da bi bil denar izgubil?

Andrej (proseče): Daj mi tobaka Janez, danes mi ga je zmanjkalo.

Janez: Meni pa že pred tremi tedni. Ali veš Andrej, kam je moja pot sedaj?

Andrej (ga pogleda, zagleda pik na rami, se prime z obema rokama za glavo): Janez, ti vendar ne greš skebat?

Janez: Tudi lahko stvar tako vzameš. Sinoči sem bil pri slepem Martinu, pa mi je dejal, če ne bi bili prehodi zazidani med rovom tri in štiri, bi bila že zdavnej stavka dobljena, ker bi se gospodje zbali, da voda ne zalije rova.

Andrej (mu seže v besedo) In misliš tiste zidane prehode podreti?

Janez (odločno): Grem in jih poderem, ako so iz železa, pri vsaki stvari je treba imeti prakso. Ako deputiji smejo streljati na štrajkarje, da jih oplašijo, tako smem tudi jaz gospode kompanijske ostrašiti. Vidiš Andrej, le prakso je treba imeti, prakso. . .

Andrej: Ne greš nikamor, pomisli, da imaš otroke.

Janez: Radi tega pa grem, ker jih gledati ne morem lačnih in mi jih vsako noč deputiji mečejo iz ležišč, češ, da imam skrito orožje.

Andrej (mu vzame pik iz rok): "Daj sem, jaz grem mesto tebe."

Ako mene voda zalije, še pes ne bode zalajal za menoj.

Janez: Ako to storiš, prvi denar po štrajku bodeva zapila.

Andrej: Bodi brez skrbi, še vedno sem tako naredil.

Jože (pride od leve opravljen za delo, z njim gre njegova žena.)

Andrej in Janez (mu zastavita pot): Kam pa Jože?

Ana: Delati naj gre, nasedel se je že dva meseca doma, za jesti pa nimamo nič.

Janez: Glej, šest otrok imam, lačni so, pa ne grem skebat, ker vem, da bomo kmalu zmagali. Ne bodi Judež Jože in ostani med nami.

Jože: Fej . . . aston . . . veš saj nisem mislil iti. . . aston, pa mi žena ne da miru.

Andrej: Bodi mož Jože, saj vendar ne nosi žena hlač v tvoji hiši.

Ana (jezično): Saj jih v tvoji tudi ne, ki jo nimaš. Zakaj si pa samec ostal. Kdo bo takega pobral, ki je vedno žejen za tri?

Janez potegne Jožeta na stran in mu pripoveduje nekaj v uho.

Andrej: Ana, veš, tebi je že tudi srce bilo za drugega kakor za tvojega moža.

Ana: Ako mi je tudi, za te mi še ni, in ni se ti treba bati, da bo kedaj vtripalo za tako suho gobo.

Andrej (ponosno): Žena, ki sili moža, da naj gre služiti Judeževe grošе, ne spada med delavske žene ampak . . .

Jože pristopi in mu seže v roko: Zmaga bode naša, samo, da le ti živ ostaneš.

Andrej: Ne boj se! . . . v koprivo ne trešči.

Ana (zapovedujoče): Ali greš delati ali ne?

Jože: Ne grem, saj tako kmalu zmagamo.

Ana (proti Andreju): Čakaj ti si mi moža izpridil (mu žuga in odide razburjena.)

Po cesti pridejo štrajkarji, vsem se vidi poparjenost na obrazih.

Prvi: Kaj pravita bodemo zmagali ali ne. Preveč je skebov.

Janez: Zmagamo, samo prakse je treba.

Drugi: "Nekaj si bodem zapomnil za vedno, če bode kje štrajk, dal bodem za štrajkarje, kar bodem največ mogel od zaslužka.

Prvi: Ravno tako nas gledajo kakor žločince. Deputiji ravnajo z nami isto tako.

Tretji: Ako ne dobimo v kratkem kje pomoči, moramo se vrniti na delo. Jaz raje tavam okoli, kakor bi doma gledal lačne otroke. (Zavlada tišina med štrajkarji.

Tone (priteče od leve in vihti bel listek nad glavo): Denar smo dobili! Poglejte ček!" (Se drenjajo krog njega.)

Več premogarjev: Kedo ga je poslal?

Tone: S. N. P. J., bratje so nabrali svoto za nas in nas spodbujajo naj vzdržimo v štrajku, da bodo še nabrali.

Andrej: Pokaži ček, da ga vidim (ga prime v roke). Da, pravi je (ga vzdigne v zrak) Živela S. N. P. J.! Živijo! (zakriče vsi).

Trop deputijev z desne: Kaj kričite, zgubite se domov! Pehajo štrajkarje pred sabo in zginejo z njimi:)

Andrej (črez nekaj časa z čisto novim zavitkom tobaka v roki): Skoraj škoda se mi ga zdi načeti, hranil bi ga za spomin na jednoto. Pa saj je vseeno, ako ga zvečim na zdravje bratov in sester, ki so organizirani v S. N. P. J. (odpre zavitek ter si ga založi, vrže pik črez ramo). Sedaj pa grem, ako tudi umrem, vsaj brez tobaka ne bodem šel na oni svet. (zapreti s pikom.) Še prosili bodo nas revolucionarje, da bi šli delati, pa ne bodemo hoteli. Mi že pokažemo tem baronom . . .

Zagrinjalo pade.

Tretje dejanje.

Četrti prizor.

Soba pri Martinu:

Deputij (pride iz desne): Ravno prav, vem, da se tu shajajo štrajkarji, tega slepca pa še od takrat črtim, ko sva delala skupaj (izvleče iz papirja dinamit) Tu le mu podložim, potem ga naznanim. In ko najdemo tole tukaj, stavil bi kaj, da me še izvolijo za šerifa. (začne iskati pripravnega mesta).

Anica (pride z leve, v eni roki ima skledo, v drugi pomivalno cunjo): Kedo je pa tebi dovolil priti v našo hišo?

Deputij (se vstraši, jecljaje) Meni dovolil — (se opomore) jaz sem vendar mož postave in grem kamor hočem.

Anica (se vstopi pred njega, zasmehujoče) Ti si mož postave, saj res taki morajo biti stražniki postave, posebno če delavci iščejo svoje pravice.

Deputij: Slišal sem, da se pri vas zbirajo štrajkarji, nevarni ljudje za kompanijsko upravo, in tvoj oče je eden največjih hujskačev, dasiravno ga je že bog kaznoval, da je slep.

Anica (izzivajoče) Fant, od kod si pa doma, ko tako lepo žvižgaš?

Deputij: Z Dolenjskega."

Anica: Potem pojdi na Dolenjsko. (ukazujoč) Ven iz naše hiše!

Deputij: Preiskal bodem hišo.

Anica: Ti! (začne ga tepsti s cunjo, deputij se brani nekaj časa, potem pa zbeži.)

Anica (sama): To so ti korajžni fantje tile deputiji (iztegne pest), da sem štrajkar, to bi jih. — Kakšen okus mora imeti žena, ki poroči tako svojat. (veselo) Je pa moj Tonček že čisto drugačen (posluša). Nazaj gre . . . le naj pride!

Tone (burno): Zmagali smo. (Anica ga parkrat udari s cunjo, misleča da je deputij.) Osem ur in plačo po unijski lestvici. Ah, kako sem srečen(jo hoče objeti).

Anica (se mu izvije): Le ne tako burno, kaj misliš, da si sam na svetu?

Tone (užaljeno): Anica, ali ne veš, da si mi obljubila poljub pred štrajkom, ako zmagamo, sedaj me pa še zaničuješ?

Anica: Ne bodi mevžast Tone, vse rajše vidim kakor mevžastega fanta. Ako bi se bil bolj hladno proti meni obnašal, že zdavnaj bi te objela.

Tone: Ali res Anica (jo objame in poljubi.) Saj nisem mevžast ali pred teboj imam nekako spoštovanje, sedaj pa še danes vprašam očeta.

Anica (skrbno): Kaj bode z očetom, jaz jih ne zapustim.

Tone (se vzravna): Saj jih ni treba, ker je socialist, pri skledi je še vedno za enega prostor.

Andrej (vstopi in se zasmeje. Tone in Anica skočita narazen): Tako delata za očetovim hrbtom, pa saj bi lahko tudi pred njim, ker je revež slep. Veš Anica, rad sem te imel, sedaj te pa nimam več.

Anica (nagajivo): Saj ni potreba, ker me ima Tone.

Janez (plane notri): Saj pravim samo prakse je treba, prakse, pa se zmaga. Le praksa, ta nekaj velja.

Andrej: No, Janez, ker vedno goniš prakso, povej mi, kedo ni imel nobene prakse v starem testamentu?

Janez (resignirano): Kaj jaz vem, kaj sem bil zraven.

Andrej (svečano) Vidiš Janez takoj se ti vidi, da ni nič posvečene krvi v tebi. Mene poslušaj. Prakse ni imel Egiptovski Jožef, ki je Putifarki plašč pustil. (vzdihne) Da sem jaz na njegovem mestu, ne bi v ječi 7 let sanjskih bukvic študiral. (Se zasmejejo).

Slep Martin (pride tipajoče notri): Kaj pa je, da ste tako dobre volje!

Tone: Zmagali smo oče!

Slepi Martin. (veselo): Saj sem vedel . . . Kakor ste danes zmagali tu, tako bodo zmagali enkrat na celi črti.

Jože: Aston . . . kako sem vesel, da nisem vbogal žene.

(V sobo pride več premogarjev, eden seže slepemu Martinu v roko) Hvala vam Martin, vi ste nam pomagali v štrajku, in nam dajali pogum.

Slepi Martin: Sedaj si pa zapomnite, kedo je za vas tudi kolektal . . . brezverci ali tisti, ki imajo boga vedno na jeziku?

Andrej: S. N. P. J. in J. S. Z.

Premogarji hkratu: K tema organizacijama pristopimo, ti sta za nas delavce.

Andrej: Pojdimo možje (proti Anici in Tonetu) saj vem, da smo vama na poti.

(Se poslove pri Martinu in začno odhajati na desno.)

Andrej: Martin daj hčer Tonetu, daj, da bodeta dve zmagi hkratu.

Slepi Martin: Saj me še vprašal ni.

(Anica ga sune, Tone v zadregi). Se nisem upal oče.

Slepi Martin: Premlada je še.

Anica: Dovolite oče, ali ga imam tako rada.

Slepi Martin: Pa se vzemita!

(Anica ga objame) Andrej proti Tonetu: Na tvoji svatbi sem jaz starešina.

Zagrinjalo pade.

Jugoslovanska akademija.

V predzadnji številki "Glasila" piše br. W. Brunschmid glede "Jugoslovanske akademije" med drugim tole:

Ne vem ali imam prav ali ne, če izrečem mnenje, da je nameravana akademija neumestna in najbrže tudi ni tako nujno potrebna, kakor je misel nekaterih. Jako dvomljivo je, če je taka vstanova kaka garancija za višje prosveto, za večje blagostanje in večji vpliv našega maloštevilnega delavskega ljudstva v Ameriki. Le vtopimo se v stvar, pa bomo videli, da smo v zmoti. Tu rojeni mladeniči in mladenke se ne bodo ozirali na slovensko akademijo, najbo že kakoršna hoče. Prisiljencev je pa malo in manj jih bo vedno, ki bi imeli čas in veselje posluževati se take naprave. Odkod naj se torej rekrutirajo študenti? Iz slovenskih farnih šol jih ne bo, od drugje tudi ne. In kaj naj študirajo? Smo zopet začeli nekaj brez jasnega plana. Splošna izobrazba se da splošnosti najložje potom dobrih časnikov. Stroški za akademijo so nepotrebni. Rojak, kateremu preostaja čas, naj se uči angleščine, če misli služiti kruh v Ameriki. Le priznajmo, da je znanje angleščine v Združenih državah neobhodno potrebno, bolj potrebno za pristopnega Slovenca, ki je že polnoleten in mora skrbeti za se in včasih še za družino kot nepopolne akademične znanosti. Danes stoji bolje povprečno izobražen obrtnik, delavec, nego nepopolno

zobražen akademik. Bolje naj naši časniki odprejo predal za poduk angleščine. In kedor si prisvoji vsaj delno znanje angleščine, isti se lahko posluži angleških akademičnih knjig, če hoče. Skoro vsaka država vzdržuje "potujočo čitalnico" (Traveling library), kjer se najdejo knjige od ljudsko šolskih do vseučiliških. Za te naprave že plačujemo davek vsi. Čemu si nalagati še nepotrebni davek za naprave dvomljive vrednosti? Vsak človek, vsaka človeška inštitucija je podvržena zmoti, in tako se je menda tudi delegatsvo zadnje naše konvencije prenaglilo v odloku glede akademije. Stvar ni praktična, ni absolutno potrebna, zato čim prej se misel opusti tem bolje. — —"

Skoraj ne mogoče je misliti, da bi mogel br. Brunschmid zapisati kaj takega. Če ga ne bi poznal osebno, bi moral misliti, da je sebičnež ali pa ekstremno konservativen. Ker ga pa poznam, vem, da ni ne eno ne drugo. Pač pa je — kakor je dostikrat sam dejal: — cagavec. Toda nihče mu ne more očitati, da je cagavec sam zase, on caguje le nad drugimi. Lahko bi rekli, da je pesimist.

Br. Brunschmid ni bil nikdar cagav ali nedelaven sam zase, kajti drugače bi se ne bil nikdar lotil, v letih kakor je že bil, ko je prišel v Ameriko, šole. Znano mi je, da je dovršil tukaj poleg svojega dela, trgovsko in botanično šolo. Brez vsakega pretiravanja ali dobrikanja bi lahko rekel, da bi bil on, če bi se kje ustanavljala kmetijska ali kakšna druga zadruga med Slovenci v Ameriki, vsled svojega teoretičnega znanja in pesimizma, ki je v takih podjetjih do gotove meje potreben, eden najboljših voditeljev.

Vse znanje, ki si ga je br Brunschmid pridobil, je prišlo iz njegovega lastnega nagiba, iz želje in hrepenenja po njem. Vse to mu gre v kredit. Ampak kadar on to, kar si je vsled svojega hrepenenja pridobil individualno zase, sedaj drugim, ki nameravajo isto dobiti zase kolektivno, kar bo gotovo ceneje kakor je bilo njegovo, odreka, mu ne gre več v kredit. Ne trdim sicer, da bi se vsi tisti, ki bi sledili delu "Jugosl. akademije," naučili iz skupnih sredstev toliko, kolikor se je br. Brunschmid iz individualnih; ampak glavne pojme o življenju in znanosti sploh bi dobili. Kdor bi imel več veselja, pa seveda celo več kakor si ga je br. Brunschmid sam. Prilika bi bila tukaj; danes je ni, če človek ne razume angleščine. In na te, ki ne razumejo angleščine, je treba do sedaj, dokler imamo naseljevanje računati.

Vem, da mi bo br. Brunschmid zopet dejal, da smo v Ameriki in se moramo vtopiti, če hočemo kaj veljati, v tukajšno splošno življenje; učiti se angleščine itd. Toda vtapljanje v ameriško splošno življenje se ne da dekretirati; to vtapljanje bo izvršil pač čas sam, brez našega priganjanja, kakor prinaše čas sam, po potrebah in razmerah na površje nove stroje. "Jugosl. akademije" naloga bi bila samo kot nekakšna posredovalnica med časom in ljudstvom, ker se v tem življenju vendar ne more kartako prezreti tistih stopenj, ki morajo služiti v takih prehodih drugi formi za podlago. Akademija bo imela za tiste, ki so že dalj časa tukaj in razumejo angleški, če bo to kazalo, svoj angleški kurz. Dosedaj nam vsi "Traveling Libraries" nič ne koristijo. Stare ljudi učiti angleščine, kjer ni volje, ali saj take ne kakor jo ima na pr. br. Brunschmid, je težava.

Sicer pa ne morem pojmiti, zakaj in po katerih zakonih razvoja, naj bi veljala za nas, kot pozne naseljence, druga načela glede teh stopenj, kakor pri drugih narodih. Finci, Poljaki, Skandinavci, Danci, Nemci in razni drugi, imajo take ljudske učne zavode. Listi, katerim bi rad br. B. naložil dolžnost izobrazbe, to pač po svoji moči izvršujejo, toda naši listi so mnogo premali, da bi bili kos taki nalogi, kakršna je zasnovana v načrtu Jugosl. akademije. Vse to ne gre tako enostavnim potom saj je treba za taka predavanja vendar ilustracij in demonstracij, ergo, ustmenega in ročnega dela. O geologiji se preprostemu narodu, ki ne pozna opisnih izrazov, ne da prepovedati v listu. Kar je v geologiji, je isto v botaniki, kemiji, antropologiji itd. Za take reči je potreben skioptikon, ki prinese ilustracije pred oči poslušalcev. Kako veličastna so predavanja s pomočjo skioptikona na pr. o planetih, o solncu, luni, marsu, jupitru, o njenih mrkih itd. Kako interesantno je gledati na platno in študirati prehodne dobe zemlje, živali in rastlintva. Za vse to je treba priprav.

Kaj vse bi lahko storila v korist našemu narodu "Jugosl. akademija," za sedaj niti misliti ne da, pač pa se lahko z vso sigurnostjo trdi, da bi opravila mnogo kulturnega dela, na katerega danes vsled pomanjkanja sistema in od tod pomanjkanja sredstev, ni mogoče niti pomisliti.

Mi vedno agitiramo za uresničenje demokratizma, ki ga nosi seboj v družbo stroj sam, ali pri vsaki priliki se hoče odrekati ti masi naloga, naj začne misliti na to dejstvo, ker ji drugače ne bo mogoče uveljaviti demokracije. Kajti kaj nam pomaga, če se demokratizem izražava v strojih, če ga pa masa ne bo razumela in bo ostala vsa demokracija le v strojih? Če zagovarjamo demokratizem, moramo zagovarjati tudi sredstva, ki naj ta demokratizem v ljudstvu uveljavi. Ta sredstva so ljudska izobrazba.

Če smo bili dovolj pametni, da smo posnemali druge narode, ko smo se organizirali, da omogočimo samemu sebi v slučaju bolezni ali smrti podporo, zakaj ne bi bili pametni še v slučaju organiziranja v prosvetne namene? Ali je to morda manj vredno nego prvo? Zakaj se delavec danec organizira strokovno in politično? Ali ne zato, ker je to v njegov dobiček, ker ve, da mu je na ta način najlaglje izvajati svoje naloge in uveljavljati svoje ideale? Zakaj naj bi kar naenkrat veljalo, kar se organiziranja tiče — v tem slučaju, drugo načelo?

Meni se zdi, da je br. Brunschmid o Akademiji sploh premalo poučen, kajti sicer ne bi mogel trditi, da Akademija ne bo praktična in da je vsled tega ne potrebna. Če se do danes druge reči, ki so se začele, niso obnesle, to vendar ne pomeni, da se potem ne sme nič pametnega obnesti. Zakaj se je obnesla S. N. P. J. in J. S. Z.?!

In če nameravana Akademija res ne bi vršila nobenega koristnega dela za ljudstvo, je odzadaj še nekaj drugega, na kar je treba misliti in računati. Kdor ni slep, vidi, da državne vlade vse boljinbolj sprejemajo glede narodnih podpornih jednot take zakone, ki se drug drugemu zbližujejo in konečno, ko bodo približno v vseh državah enaki, bo prišel na površje zvezen zakon, ki bo upeljal zvezno zavarovanje po vzorcu evropskih zakonov. V tem slučaju bodo funkcije podpornih jednot v današnjem smislu odpadle. Kaj bo pa potem z narodnimi podpornimi jednotami? Ali naj se potem člani jednot snidejo in zaključijo, da se vse premično in nepremično premoženje razpodeli med članstvo? Ali ni bolje, da stoji zadaj prosvetna organizacja kot dedič? — V teku časa bo vsaka vlada po razmerah prisiljena delati nove zakone, ki bodo odpravili mnogo oblik, o katerih danes niti ne sanjamo, in ljudstvo se bo moralo ukloniti zahtevam časa; nikdar pa ne bo nobena vlada mogla ustvariti zakonov, ki bi načelno predrugačili ali izbrisali potrebo prosvete in izobrazbe. Ti zakoni so v načelu brez ozira na čas in kraj, ne izpremenljivi — večni in trdni kakor skala, dokler bo hodil po svetu človeški rod, ali rod, ki bo zasledoval to, kar zasledujemo sedaj mi. Na vse to velja misliti.

Po mojem mnenju bi br. Brunschmid mnogo več koristil ljudstvu, če bi delal za Akademijo in kadar bomo tako daleč, da se bodo lahko dajala predavanja, bi on, kot teoretičen gospodar, podal nekaj svoje znanosti tistim, ki je še nimajo. Zakaj bi čakali na veter za mlin, če smo pri vodi.

Upam, da ne bo br. Brunschmid potem, ko bo videl, da se dela in da je prešla ideja v prakso, več cagal, ampak se bo priključil radevolje na delo njenega programa.

Naprej za "Jugoslovansko akademijo" v Ameriki!

Fran Petrich.

Vesti iz domovine.

— **Kako prihajajo vladni lumpje do potrebnega drobiža za nadaljevanje vojne!** Sodno se preganja veliko zemunskih meščanov in trgovcev zaradi veleizdaje. Premoženje vseh teh po nedolžnem preganjanih ljudi, katero se ceni na **55miljonov**, je bilo konfiscirano v prid državi. — Zadrski "Narodni List" poroča: Sodišče v Splitu je na predlog državnega pravdnika sklenilo, da se zaplemi vse premakljivo in nepremakljivo premoženje: Milana Marjanovića iz Kastva, don Nikole Grškovića iz Vrbnika, dr. Dinka Trinajstića iz Pazina, dr. Gustava Gregorina iz Trsta, Franc Petrinovića iz Supreta, Vladimira Čerina iz Splita.

— **Za kakšno malenkost je danes lahko človek obsojen na smrt v nazadnjaški Avstriji!** "Innsbrucker Nachrichten" poročajo: Domobransko vojno sodišče na južnem Tirolskem je kot nagli sod 3. decembra 1915 obsodilo na smrt z ustrelitvijo gostilničarko Lodovico Tait v Nomi, ker je namenoma pustila viseti v javni gostilni tako poškodovano sliko cesarja, da se more to smatrati le kot simbol umora in se je tako pregrešila proti spoštovanju nasproti cesarju. Lodovica Tait je bila pomiloščena v petletno težko ječo.

Ker je sovražna krogla poškodovala sliko starega Prohaske in ni gostilničarka takoj snela slike s stene, je po nazorih avstrijskih lakajev zaslužila smrt in prositi je bilo treba, da je bila pomiloščena na pet let ječe.

Nam se zdi, da še danes v Avstriji visi Geslerjev klobuk na drogu in kdor ne klone pred njim glave. pride na vešala.

— **Nezgode.** Težko poškodoval se je 11. m. m. Jakob Koderman, 56 let stari tovarniški kurjač v parketni tovarni Josipa Lenaričiča na Verdu pri Vrhniki. Podrl se je neki leseni oder, padel nanj ter mu zlomil levo nogo nad kolenom. — Težko ponesrečil se je tudi Leopold Srčnik, 91 let stari strojni delavec pri Feliksu Stare v Preserjah, stanujoč v Mengšu štev. 74. Ko je bilo kolo stroja v teku, ga je zgrabil za roko, gnalo nekaj časa okoli, potem pa zagnalo doli ter se je pri tem zlomil levo roko (dvakrat) in levo nogo. — Poškodoval se je strojni kurjač državne železnice iz Št. Petra pri Gorici Vencelj Bruckner, ko mu je na lokomotivi izpodrsnilo, da je padel ob steno ter si zlomil rebra na desni strani. — Konj se je splašil Francu Celarc, posestniku iz Lesnega Brda štev. 13 pri Vrhniki v bližini tovarne za konserve v Ljubljani, ko je mimo privozil avtomobil. Imenovani voznik je padel z voza ter se tako močno poškodoval na rokah in nogah, da je moral iskati zdravniške pomoči v dež. bolnišnici. — Pri delu je ranila elektrika na obeh očeh 25letnega elektrotehnika Karola Vatovac v Trstu, kateri se je vsled tega obrnil na rešilno postajo za pomoč.

— **Vse mora pod orožje.** Z Dunaja se uradno poroča, da sta letnika 1868 in 1869 bila pozvana pod orožje 21. februarja 1916. Vojna uprava namerava ta dva letnika kakor letnike 1865, 1866 in 1867 zaposljevati v zaledju in v etapnih prostorih. — Potrjenim županom in občinskem svetovalcem se je izjavilo, da gredo pod orožje z 21. februarjem. — Župane in občinske svetovalce so prebirali 1. 2. in 3. februarja t. l.

Če do druge spomladi ne bo vojne konec, bodo morali najbrž vpoklicati tudi samostanske "brate," katerih je v Avstriji toliko, da bi lahko iz njih sestavili par divizij. Tem gospodom bi prav nič ne škodilo, če jih vpokličejo k vojakom, bi vsaj skusili, kako se s trpljenjem služijo nebesa.

— **Kako žive v starem kraju!** Ljubljanski in okoliški peki morajo prodajati do preklica kg. belega kruha po 80 vin. V mestnih prodajalnah ostane cena kruha neizpremenjena. — Na Hrvatskem kakor tudi na Ogrskem je proglašena naredba, da se morajo izročiti v vojne namene vse zaloge usnja za podplate. Vsak lastnik, t. j. tovarnar, trgovec ali obrtnik sme zadržati za sebe največ 10 kg usnja za podplate.

ČAS.

Edina Slovenska revija izhaja mesečno na 36 straneh in velja za vse leto $1. — Čas, 2711 S. Millard Ave, Chicago, Ill.

Proletarec

je slovensko glasilo socialistične stranke v Ameriki. Vsak delavec in rojak, ki se zanima za socializem, bi ga moral redno čitati

pravo sliko socializma.

Naročnina znaša $2.00 na leto, $1.00 za pol leta.

Naslov: **PROLETAREC**
4008 W. 31st St.
CHICAGO, ILLINOIS.

NAJBOLJŠA PRIČA.

Samosvoja osebna skušnja je najboljša priča. O tem smo prejeli sledeče pismo. "Jaz moram reči, da Trinerjevo ameriško prebavno grenko vino je eno najboljših in učinkujočih zdravil za bolečine v želodcu. Jaz imam o tem osebno skušnjo, bolehal sem nad dve leti v želodcu in poskušal sem različna zdravila predno sem pričel rabiti Trinerjevo ameriško prebavno grenko vino, ki mi pa niso nič pomagala. Porabil sem samo nekaj steklenic tega zdravila in sedaj se počutim popolnoma dobrega. Jaz želim priporočiti to zdravilo vsakemu. Mat. Vojda, Hazleton, Pa." Trinerjevo ameriško prebavno grenko vino, je res dobro sestavljena zmes proti želodčnim in črevesnim bolečinam, ki nastanejo vsled plina, ujedi, zaprtnice in vsled zgube slasti do jedil. Cena je $1.00. V lekarnah. Jos. Triner, izdelovalec, 1333—1339 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

•

Okorelost v mišicah in sklepih, ki nastane navadno vsled ozeblosti, trdega dela ali pa vsled revmatizma, se hitro odstrani z Trinerjevim Liniment'om. Ceno je 25 in 50c, po pošti pa 35 in 60c. (Advertisement).

— **ZA VSEBINO OGLASOV je uredništvo le toliko odgovorno, kolikor določa zakon.**

Vabilo na predpustno veselico

ktero priredi

društvo "Bratstvo" št. 6. S. N. P. J. na Sygan, Pa.

v soboto dne 4. marca, t. l. v društveni dvorani.

Igrala bode izvrstna slovenska godba iz Tom's Run.

VSTOPNINA ZA MOŠKE 50c. DAME SO VSTOPNINE PROSTE. ZAČETEK TOČNO OB 7. URI ZVEČER.

Člani in članice društva plačajo po 50c v društveno blagajno, akoravno se veselice ne udeleže.

Najuljudnejše vabimo vsa društva in vse slovensko občinstvo iz te okolice, da se mnogoštevilno veselice udeleže.

ODBOR.

Žensko društvo št. 47 S.S.P.Z. v Chicago, Ill.

priredi

Veliko Maškaradno Veselico

v sobotu zvečer dne 4. marca 1916

v Narodni dvorani, vogal 18. ulica in Racine Avenue.

Začetek točno ob osmih zvečer. Vstopnice 25 centov v predprodaji in 35c pri blagajni na veselici.

Dvanajst nagrad za dvanajst najboljših mask.

Na veselico vabimo člane in članice društev vseh naprednih jednot in zvez, kakor drugo slovensko občinstvo v Chicagu in okolici. Ob priliki bo tudi naše društvo vrnilo poset.

Za mnogobrojno udeležbo se priporoča

ODBOR.

Unijsko izdelane smodke

z znakom S. N. P. J.

Ibykus in Belle of the Range in druge izvrstne smodke, se dobe pri

Tillmans Cigar Co., Aurora, Minn.

Ker so se poslednji čas poštne razmere izboljšale pošiljam zopet redno

denarje v staro domovino.

Pošiljatve ne pridejo v sedanjem času tako brzo naslovniku v roke, pač pa v teku 20 do 24 dni.

100 kron samo $14.00 in 1000 kron pa le $139.00

Brzojaviti nemorete sedaj ne v Avstrijo, niti na Nemško, najmanje pa denarje poslati potom brzojava.

Frank Sakser

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

6104 St. Clair Ave., Cleveland, O.

PRVA-DRUGA NARODNA BANKA

V PITTSBURGHU, PA.

USTANOV. LETO 1852.

KAPITAL IN PREBITEK NAD $5,000,000.00.

NAS LASTNI DOM.

Pošilja sedaj z garancijo

100 Kron za $13.50

v stari kraj; večje z neske pa po še nižjih cenah, ter pišite po iste na:

FIRST-SECOND NATIONAL BANK

OF PITTSBURGH.

Corner Fifth & Wood Sts., Pittsburgh, Pa.

RAD BI IZVEDEL.

Rad bi izvedel za mojega očeta Jožefa Železnik, posestnika iz Zaplane pri Vrhniki na Notranjskem. Zadnja tri leta je bival nekje v Wit, državi Montana. Imam mu poročati zelo važne stvari iz stare domovine. Uljudno prosim cenjene rojake, ako kedo ve za njegovo sedanje bivališče, da mi ga naznani in mi sporoči njegov naslov, za kar mu povrnem vse stroške. Ali pa naj se mi sam oče prijavi na naslov:

Jožef Železnik,
1336 Wadsworth Ave,
Waukegan, Ill.

VSAKEMU KORISTNO.

Za $1.00 naredim vsakemu 100 pol pisalnega papirja in 100 kuvert z vašim tiskanim imenom in naslovom; pišite po vzorec. Pošljem ga prosto.

MIKE ČEBAŠEK, Box 168.
VAN VOORHIS, PA.

RAD BI IZVEDEL.

Podpisani iščem Frank Jakoviča, doma iz Kostanjevice na Dolenjskem. Prosim cenjene rojake in sobrate, če kateri ve za njegov, da mi ga naznani, ali pa naj se sam prijavi, poročati mu imam nekaj zelo važnega. Jolm Jereb, 321—136 St., Riverdale, Ill.

(Advertisement.)

OPOMIN.

S tem želim opomniti **Martin Zimšeka**, da naj mi dá pravi svoj naslov, ker na stari naslov ga ne najde nobeno pismo. Prosim cenjene rojake, ki ga poznajo, naj mu to sporočijo, ako on sam ne bode tega čital. On sam dobro vé, kedo ga tu opominja.

Danes pošljemo v staro domovino

5K za	$0.90	100K za	$14.50
10 "	1.60	125 "	18.25
15 "	2.35	150 "	21.75
20 "	3.05	200 "	29.00
25 "	3.80	300 "	43.50
35 "	5.40	500 "	72.00
50 "	6.40	700 "	101.00
75 "	11.05	1000 "	142.00

Ker se cene nepričakovano višajo ali nižajo, zato cen ne jamčimo. Vsako pošiljatev pa garantiramo.

AMERIKANSKI SLOVENEC
bančni oddelek, Joliet, Illinois.

Ne prezrite tega!

Prodajam Columbia grafofone, ter slovenske in drugojezične plošče. Istotako ure, verižice, ter raznovrstno zlatnino in srebrnino.

Člane in članice S. N. P. J. opozarjam posebno na lično izdelane prstane in obeske z znakom S. N. P. J. Pišite po cenik.

ANTON J. TERBOVEC,
P. O. Box 1, Cicero, Ill.

Izvirno potrdilo

(ORIGINAL RECEIPT)

ki nam ga pošlje poštni urad iz starega kraja, priča vsakemu, da je denar, poslan naslovniku, bil izplačan. Potrdilo je podpisano od osebe, ki ste ji poslali denar in ko ga mi dobimo sem, ga hranimo za to, da se lahko vsak pošiljalec sam prepriča o prejemu poslane vsote.

Cene po dnevnem kurzu.

ZA DENAR JAMČIMO VSAKEM SLUČAJU!

Prebitek in glavnica $669,672.99. Hranilne vloge $4,687,208.83

Pišite nam v vašem materinskem jeziku na

KASPAR STATE BANK

1960 BLUE ISLAND AVENUE, CHICAGO, ILLINOIS.

Edina Slovenska Tvrdka

Zastave, regalije, znake, kape, pečate, in vse potrebščine za društ. in jed.

Delo prve vrste. Cene niske. Slovenske cenike pošiljamo zastonj.

F. KERŽE, 2711 So. Millard Avenue, Chicago, Ill.

320 AKROV HOMESTEAD

Ali ste že pomislili, da imate s SVOJIM PRVIM DRŽAVLJANSKIM PAPIRJEM ravnotako pravico pridobiti v južnem Coloradu 320 akrov državne zemlje, kakor z drugim papirjem?

Zemlja leži samo 2 do 5 milj od železniške postaje, pošte, šole in trgovine, v bližini velikih mest in rudnikov, kjer se Vam nudi prilika, dobiti v prostem času delo. Zemlja je čista, črna prst in najboljša za pšenico, rž, koruzo, krompir, vsakovrstno sadje in vinsko trto. Dobra, zdrava voda se nahaja 15 do 30 čevljev globoko. V bližini je dovolj lesa za ograje, stavbe in za kurjavo.

Sedaj se nudi EDINA IN ZADNJA PRILOŽNOST za revnega delavca, da si pridobi lepo farmo in postane samostojen. Ne obotavljajte se pa in ne gubite časa, ker to je edina prilika, ko je na raspolago državna zemlja za majhen denar, in ko bo ta pošla, je ne boste mogli dobiti drugače, kakor da plačate zanjo visoke cene. SEDAJ ZNAŠAJO VSI STROŠKI, TO JE, ZA NASELITEV, URADNO VKNJIŽBO IN MERJENJE, SAMO

$185.00

Ta svota mora biti plačana takoj, toda s tem je pa tudi še vse plačamo in nimate nečesar drugega plačati. Opraviti imate s pošteno tvrdko, katero namen je, pomagati revežem do samostojnosti. Ako pišete, priložite znamko na odgovor, vendar pa je najbolje, da pridete takoj osebno.

FRANK CHANCHER CO.
ROOM 2, 1624 CURTIS ST., DENVER, COLO.

Zastonj

KRASEN STENSKI KOLEDAR ZA LETO 1916.

z vsako štatuljo **Partola**, ali drugih zdravil iz svetovno znane lekarne PARTOS.

Partola za čistenje krvi in želodca	$1.00
Parto-Glory za bolezni živcev	1.00
Partocuogh zoper kašelj	1.00
Partocura zoper glavobol	1.00
Rheuma balsam and powder zoper revmatizem	2.00
Tripleta št. 1 za akutni triper	2.00
Tripleta št. 2 za kronični triper	2.00
Tripleta št. 3 zoper polucijo	2.00
Tripleta št. 4 zoper beli tok	2.00
Partolisquits zoper sifilis	4.00

Obširna knjiga "Pot k zdravju" se pošlje vsakemu brezplačno.

Pisma naslavljajte na:

The Partos Pharmacy
160 — 2nd Ave. New York, N. Y.

PRODAJAM

BELO VINO SODČEK PO.....$35.00
RUDEČO VINO SODČEK PO...$35.00
TROPINOVO ŽGANJE, GAL...$ 2.50

Naročilu je priložiti gotovi denar ali poštno nakaznico.

Z velespoštovanjem

A. W. EMERICH

vinska trgovina in distilacija žganja,
16205 St. Clair Ave., Collinwood Sta.,
CLEVELAND, OHIO.

VELIKI SLOVENSKO - ANGLEŠKI TOLMAČ Knjiga obsega poleg slov.-angl. slovnice, slov.-angl. razgovore za vsakdajno potrebo, navodilo za angleško pisavo, spisovanje angleških pisem in kako se postane amerikanski državljan. Vrhu tega ima knjiga dozdaj največi slov.-angl. in angl. slovar.

To je najboljša in najbolj popolna knjiga za priučenje angleščine in ne bi smelo biti slovenskega naseljenca ki bi te knjige ne imel.

Knjiga trdo in okusno v platnu vezana (430 strani), velja $2.00

in je dobiti pri

V. J. Kubelka,
538 W. 145th St., New York, N. Y.
Pišite po cenik slovenskih knjig

Unijske smodke najfinejše kakovosti z znakom S.N.P.J.

dvoje vrst po 5 in 10c — izdeluje se primerno nizki ceni

1.9% od stržene svote gre v rezervni fond S. N. P. J.! Pismena naročila se izvršujejo točno po C. O. D. Naroča se no manj kot 1000 smodk po 5c ali 500 po 10c.

Podpirajte domače in brateko podjetje!

Vprašajte za ceno!

John Breskvar
6502 St. Clair Ave. N. E., Cleveland, O.

Dr. Richter's Pain Expeller

za revmatične bolečine, za bolečine otrpnelosti sklepov in mišic.

Pravi se dobi le v zavitku, kot vam kaže ta slika. Ne vzemite ga, ako nima na zavitku naše tržne znamke s Sidro.

35 in 50 centov v vseh lekarnah, ali pa naročite si naravnost od

F. Ad. Richter & Co.
74-80 Washington Street,
New York, N. Y.

Emil Bachman

2107 So. Hamlin ave., Chicago, Ill.

EMIL BACHMAN — BADGES & FLAGS

Največja slovenska tvornica za ZASTAVE, REGALIJE, ZNAKE, KAPE, PEČATE itd. v Ameriki.

Pišite po naš veliki cenik, ki je izdan v vseh slovenskih jezikih.

James F. Stepina, predsednik.
Christian R. Walleck, I. podpreds.
Emanuel Beranek, II. podpreds.
Adolph J. Krasa, blagajnik.

AMERICAN STATE BANK

Ravnateljski odbor:
Michael Zimmer, načelnik
Emanuel Beranek
Dr. Anton Biankini
Abel Davis
John Fucik
A. V. Geringer
John C. Krasa
James F. Stepina
C. R. Walleck

AMERICAN STATE BANK

1825—27 Blue Island Ave., blizo 18-ste ulice.
CHICAGO, ILL.

Glavnica in prebitek $500,000.00

ODPRTO: Pondeljek in v četrtek do 8½ zvečer, vse druge dneve pa do 5½ popoldan.

POZOR! Radi nestalnosti cen kronske vrednosti, nam je nemogoče odrediti stalno ceno. Pošiljali bodemo denar še nadalje po najnižjih cenah tekoče vrednosti kron. Uprašajte, ali nam pa pišite za ceno.

Pošiljamo denar v stari kraj in jamčimo, da se pošteno izplača ali pa Vam vrne.

Direktna zveza s Prvo Hrvatsko hranilnico in posojilnico v Zagrebu in njenimi podružnicami.

Pošiljamo denar vojnim vjetnikom v Srbijo, Rusijo, Angleško in Francosko. Govorimo vse slovanske jezike.

POZOR! Kadar se nahajate v gostilni,

3 pristne pijače zdravilne.

zahtevajte vedno dobre, zdrave in pristno pijače, ki so v steklenici napis **imported**, in to so A. Horwatovo: **Importirani Brinjevac, Slivovec, Tropinovec, Grenko Vino in Kranjski Grenčec.** Moja tvrdka je prva in edina samostojna, ki importira žgane pijače in zeliščna naravnost iz Kranjskega. Rojaki, zapomnite si, da je **A. Horwatovo Grenko Vino** napravljeno iz najboljšega californijskega rudečega vina in iz najzdravejših zelišč ter nadkriljuje vse druge pijače te vrste za človeško zdravje. Ravno tako Kranjski Grenčec. Posebno ako pijete slabe žganje, ne bo nikdar škodovalo, če denete polovico tega grenčeca vsem.

A HORWAT, 1827 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Ako živite v Chicago obiščite Bernardovo Vinarno

Ako živite izven Chicage in si želite naročiti vino, žganje ali whisky pišite po naš cenik (katalog). Posebno: Pravi "Tretera Rye", slivovec i t. d. črno in belo domače in importirano vino. Pišite slovensko.

Jos. Bernard

Dept. Z. 1903 Blue Island Ave., CHICAGO, ILL.

Frank Stonich

brat slatarjev Jacoba in Johna Stonicha, se priporoča cenjenim rojakom širom Amerike.

Kadar potrebujete ali kupujete zlatnino n. pr. ure, verižice, prstane, broške itd., se obrnite name, ker bodete dobili blago prve vrste.

VSE GARANTIRANO!

V zalogi imam znake, prstane, privoske, broške raznih jednot in sveč.

FRANK STONICH
7 W. Madison St., Saving Bank Bldg., Room 605, CHICAGO, ILLINOIS.

Telefon: Canal 3014 NAZDAR!

SALOON
S KEGLJIŠČEM.

Bivši Martin Potokar Place

kjer točiva vedno sveže pivo in druge raznovrstne pijače. Domače vino. Unijske cigare.

Potniki dobe pri nju čedna prenočišča. Postrežba vsakemu točno in izborno.

JAKHNU & GMAHEN
1689 S. Racine Ave., proj Centre.

"POUK V ANGLEŠČINI".

Prva in edina Slovenska korespondenčna šola. Podučuje angleščino potom dopisovanja, po najnovejši in lahko učni metodi, od tri do šest mesecov. Rojaki pišite za brezplačna pojasnila na

Slovenian Correspondence School
6119 St. Clair Ave., Cleveland, O.

NEBO CIGARETTES

CORK TIP

5c for 10

Pri vseh prodajalcih.

Vse izvrstne turške mešanice in dišave so vsebovane v NEBO cigaretah.

Bogate - Polne duha - Mile

Izvanreden dar za dom, ljubico ali ženo za

Watch Chain 14 kt. solid gold; can be used as double chain. 2200 coupons.

Hollow Ground Razor. Black oval hard rubber handle. 90 coupons.

Kingston Stationary Tub Wringer. Warranted 3 years for family use. 800 coupons.

Nebo kupone in prednje dele škatljic Hranite jih

Prednji deli škatljic so vredni po pol centa v gotovini ali pa štejejo kot celi kuponi za darila

Cash kuponi v vsaki škatlji.

Zahtevajte seznam daril.

NEBO DEPARTMENT
95 First Street, Jersey City, N. J.

P. Lorillard Co., Inc., New York City.—Est. 1760

Največja slovanska tiskarna v Ameriki je

NARODNA TISKARNA

2146-48-50 Blue Island Avenue, Chicago, Illinois.

Mi tiskamo v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, poljskem, kakor tudi v angleškem in nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društvo in trgovce. - -

"GLASILO" se tiska v naši tiskarni.